

50 AKADÉMIA

1973 - 2023 SPRÁVODAJCA HISTÓRIA

AKADÉMIA OZBROJENÝCH SÍL GENERÁLA MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNKA

Vážený pán rektor

Prajem krásny deň a trochu zábavy pri mojich pár riadkoch. Prečo Vám píšem? Keď som si pozerala na Vašej škole univerzitu tretieho veku, aké štúdium ponúkate, všimla som si, že Vaša vysoká škola bola založená 1. 9. 1973. A tento dátum je aj pre mňa a moje spolužiačky zaujímavý, pretože my sme 1. 9. 1973 nastúpili do 1. ročníka na Strednej zdravotníckej škole v Ružomberku. Položíte si otázku prečo Vám píšem? Pre krásne spomienky na tieto časy. Vaša škola ponúkla, vtedy sa to volalo Družba, družbu našej školy. My sme boli v druhom alebo v treťom ročníku, keď nás oslovila naša triedna, či by sme s tým súhlasili. Všetky sme bývali na internáte, pretože pochádzame z krásneho Považia. Študovalo nás vtedy okolo 100 krásnych, mladých dievčat, ktoré boli zaradené do tried detských sestier, zdravotných sestier, ženských sestier-teraz pôrodné asistentky. Ružomberok vtedy školil okres Považská Bystrica. Dlho sme nerozmýšľali, súhlasili sme a dobre sme spravili. Poslucháčov Vašej školy budem volať chlapci. Oni mali svojho veliteľa, my svoju triednu a akcie sa mohli začať. Stretávali sme sa pri zemiakových brigádach, kde my sme zbierali vyorané zemiaky, chlapci nám vysýpali ťažké vedrá so zemiakmi. Nosili nám vodu, chystali ohnisko, do pahreby dávali piecť zemiaky. A hlavne robili nám náhrdelníky z myší, pretože ich tam bolo neskutočne veľa, a my sme pri tom výskali, a oni mali z toho neskutočnú radosť. Naučili nás chodiť s nimi na turistiku.

Spoznávali sme krásy Liptova-Choč, Prašivú, Sidorovo, Šíp a ďalšie iné. Chodili sme do kina, múzeí, na športové podujatia, ale aj klásť vence k padlým hrdinom. Najkrajšie boli oslavy narodenín a menín v mesiaci. Vždy to bolo prevedené hravou formou. V tom čase sme peniazmi neovplývali, ale ani chlapci. Preto to bolo pekné, nič násilné, žiadne opíjanie ani drogy. Bolo to čisté priateľstvo. A, čo sa mi páčilo najviac? Strážili nás oko v hlave, a bolo na nich vždy spoľahnutie, a to si nesmierne vážim. Keď sme skončili strednú školu, naše priateľstvá pomaly upadali, pretože chlapci ešte študovali, a my sme sa rozutekali za prácou po celom Československu.

V dnešnej dobe sme všetky 65 ročné, žijeme z triedy Družby všetky. Sme aj my vysokoškolsky vzdelané. Spravili sme si vysoké školy popri zamestnaní po vstupe do EÚ. Bola to podmienka.

Vaša vysoká škola vojenská oslavuje tento rok 50. výročie. Preto aj nám dovoľte pripojiť sa ku gratulantom, popriať Vám veľa osobných a pracovných úspechov, a škola nech aj naďalej vychováva takých skvelých a zdatných poslucháčov, akých sme zažili my počas našej DRUŽBY.

Eva Dohňanská

1973-2023

1973
2023

Päťdesiat rokov je zdá sa dlhý čas pre človeka a naopak čas krátky pre históriu. Za 50 rokov sa z mladého chlapca stane „pán v rokoch“, no čo sa za tých istých 50 rokov stane z novozriadenej vysokej školy?

V priebehu posledných piatich dekád, presahujúcich dve storočia, dokonca dve tisícročia, sa vysoká vojenská škola zriadená v r. 1973 v Liptovskom Mikuláši vyliečila z „detských bolestí“, etablovala sa v národnom i medzinárodnom prostredí, preukázala svoju životaschopnosť a napĺňaním svojho poslania legitimizovala právo na svoju existenciu.

Vysoká vojenská technická škola bola v Liptovskom Mikuláši zriadená ako jedna z viacerých vysokých vojenských škôl v bývalom Československu. Pri jej vzniku boli využité viac ako 20-ročné skúsenosti z prípravy vojenských profesionálov na vojenských vzdelávacích inštitúciách, ktoré dovtedy pôsobili v Liptovskom Mikuláši. Samotné mesto Liptovský Mikuláš, ale i región Liptova s kulisou Tatier, už viac ako 70 rokov spoluvytvára podmienky na vzdelávanie vojenských profesionálov; budovanie a rozvoj školy je sprevádzaný efektívnou spoluprácou s mnohými regionálnymi inštitúciami.

Počas rokov existencie vojenského vysokého školstva na Liptove pôsobila škola v mnohých objektoch a priestoroch, pričom najvýznamnejším počínom rozvoja školy v tejto oblasti bolo vybudovanie areálu v Demänovej. Jedná sa o veľkoryso poňatý komplex objektov určených na všestranné zabezpečenie aktivít spojených s výučbou, výcvikom, športom, nevynímajúc logistické zabezpečenie.

50-ročná história vojenského vysokého školstva na Liptove však nie je len históriou naplnenou strohými faktmi, budovaním stavieb, laboratórií či učební. Je to v prvom rade história, ktorú písali a svojou prácou či životnými príbehmi naplňali tisíce ľudí oblečených v uniforme, civilnom odevu, či montérkach. Boli to práve učitelia, študenti, velitelia, radoví vojaci základnej služby, pracovníci administratívy a remeselníci, ktorých treba spomenúť a poďakovať sa im za prácu. Práve o nich je táto publikácia, ktorá je venovaná našej vojenskej vysokej škole a ľuďom, ktorí k nej za posledných 50 rokov patrili a patria.

A čo jej popriať do budúcnosti? Prajem Akadémii ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika veľa dobrých učiteľov. Učiteľov, ktorí budú schopní motivovať a inšpirovať svojich študentov, učiteľov, ktorí si uvedomujú, že učiť znamená aj vychovávať. Prajem jej študentov, ktorí sa budú chcieť veľa naučiť, kadetov a kadetky odhodlaných spojiť svoj život s poslaním dôstojníka. Tiež jej prajem mnoho múdrych rozhodnutí, rozhodnutí tých, ktorí ju riadia a budú riadiť a tých, ktorí budú rozhodovať o jej rozvoji.

Jozef Puttera, rektor

50 rokov vojenského vysokého školstva na Liptove

Príbeh školy

V septembri roku 1973 sa začal písať príbeh školy, ktorá si dnes pripomína 50 rokov od chvíle, kedy sa na Liptove zrodila vojenská vysoká škola.

Dnes ju poznáme pod názvom Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika so sídlom v Liptovskom Mikuláši.

Škola však nevznikla na zelenej lúke ako sa občas zvykne hovoriť. Jej vzniku predchádzala takmer 25 ročná história rôznych foriem prípravy vojenských špecialistov na Liptove.

V nasledujúcich riadkoch si pripomenieme momenty, ktoré predchádzali vzniku vojenského vysokého školstva. Je dôležité si uvedomiť, že všetky procesy týkajúce sa prípravy vojenského personálu v Liptovskom Mikuláši boli úzko previazané s povojnovým vývojom v Československu a procesom výstavby československej armády a neskôr slovenskej armády.

Východiská pre rozvoj vojenského školstva na Liptove

Obnova vojenského školstva po druhej svetovej vojne patrila k dôležitým úlohám budovania armády. Spočiatku nadväzovala na predvojnový systém vojenského školstva, najmä z hľadiska organizácie. Tu treba poznamenať, že v predvojnovom období boli prvky vojenského školstva dislokované na území Čiech a Moravy a po oslobodení sa zriaďovali vo svojich bývalých posádkach.

Na základe týchto skutočností sa postupne vytvárala sústava vojenských škôl. Jadrom sa stali dve vojenské akadémie – Vojenská akadémia v Hraniciach na Morave a Letecká vojenská akadémia v Hradci Králové. Obe akadémie boli hlavným zdrojom dopĺňovania dôstojníckeho zboru a poskytovali budúcim dôstojníkom základné vojenskoodborné vzdelanie.

Vysoké vojenské školstvo v povojnovom období predstavovala Vysoká vojenská škola v Prahe, ktorá pripravovala dôstojníkov na vyššie veliteľské funkcie. Veľmi dôležitú úlohu v príprave vojenských špecialistov však plnila sieť vojenských učilišť. Tieto boli určené predovšetkým na rozširovanie a zdokonaľovanie vojenskoodborných vedomostí dôstojníkov podľa jednotlivých druhov zbraní. V učilištiach sa organizovali i školy dôstojníkov v zálohe (ŠDZ) a v rôznych kurzoch sa tu pripravovali i poddôstojníci a rotmajstri jednotlivých druhov zbraní a služieb.

V tomto období sa takisto vytvárala nová organizačná štruktúra armády, formovali sa jednotlivé druhy vojsk a služieb. S nárastom potrieb rozširujúceho sa veliteľského zboru a technického personálu armády rástol i počet vojenských škôl.

V nadväznosti na redislokáciu vojenských útvarov na konci štyridsiatych rokov smerom k západnej hranici sa začali presúvať vojenské školy na Slovensko.

V rámci druhej reformy armády, ktorá vrcholila v roku 1949 sa uskutočnila aj reforma dovtedajšieho systému vojenského školstva. Do tohto obdobia spadá aj redislokácia Vojenskej odbornej školy leteckých mechanikov (VOŠML) z Liberca do Liptovského Mikuláša.

Historická snímka časti kasární Pod Hájom, veľká budova naľavo je telocvična spojená s klubom, pôvodne tam bola vraj „jazdiareň“, časť budovy oproti v pozadí je učebný blok tzv. „motoráreň“.

Úlohou tejto školy bolo vycvičiť leteckých mechanikov (motorárov i drakárov), prístrojových mechanikov, elektromechanikov, rádiomechanikov, zbrojárův a iných pozemných špecialistov na výkon vojenskej základnej služby v leteckých útvaroch.

Voľba na umiestnenie školy do Liptovského Mikuláša asi nebola náhodná, nakoľko sa tu k 1. 10. 1949 uvoľnili kasárne Pod Hájom, v ktorých sídlil od roku 1946 Delostrelecký oddiel 188 (protiletadlový) a v blízkosti sa nachádzali kasárne Mokrad spolu s poľným letiskom, v ktorých v tej dobe sídlila iba 12. letisková správa s pomocnými letiskovými jednotkami.

Učebný blok, budova č.12, tzv. „motoráreň“, svoje pomenovanie získala pravdepodobne potom, čo sa v nej pripravovali leteckí špecialisti - motorári a drakári

Letecké technické učilište Liptovský Mikuláš

Redislokáciou a transformáciou Vojenskej odbornej školy leteckých mechanikov vzniklo v Liptovskom Mikuláši dňom 1. 10. 1949 Letecké technické učilište (LTU). Posledným veliteľom VOŠML a zároveň prvým veliteľom LTU bol až do roku 1950 pplk. Ing. Jaroslav Heller.

Štruktúru Leteckého technického učilišťa tvorilo veliteľstvo, školské oddelenie, tylová skupina, veliteľská rota, zbrojárska dielňa a ošetrovňa.

Školské jednotky učilišťa boli organizované najskôr do oddielov, ktoré boli dislokované vo viacerých posádkach (I. oddiel - Liptovský Mikuláš, II. oddiel - Poprad, III. a IV. oddiel - Olomouc, V. oddiel - Liberec a VI. oddiel - Levoča).

V rámci jednotlivých oddielov boli pripravovaní nasledujúci špecialisti: I. oddiel - prevádzka drakov a prevádzka motorov, II. oddiel - VOŠLM-elektro, učňovská škola elektro, prevádzka elektrovýzbroje a prístrojov, III. oddiel - učňovská škola kovoobrábacia, IV. oddiel - vodiči a automechanici, V. oddiel - fotomechanici a ďalšie špecializácie podľa potreby.

V roku 1951 boli oddiely nahradené školskými práporami, pričom bol v Liptovskom Hrádku dislokovaný 2. školský prápor LTU.

Od 1. 9. 1952 sa z jeho zloženia ako samostatné útvary vyčlenili Škola mladších technických špecialistov letectva v Liptovskom Hrádku (k 1. 10. 1953 bola spätne včlenená do LTU), Škola technického dorastu letectva v Liptovskom Mikuláši (tá bola k 1. 11. 1955 zrušená) a Vojenské výchovné stredisko letectva v Poprade.

Od 1. 9. 1952 zostali v štruktúre LTU iba dve školské rotý dôstojníkov-technikov, školská rota ŠDZ - prevádzkarov a školská rota - kurz starších technikov letiek.

Odznak pre absolventa Leteckého technického učilišťa. Odznak pre absolventov LTU bol zavedený v roku 1955 a jeho platnosť bola ukončená v roku 1962. Odznak je elipsovitého tvaru a pripevňoval sa ku rovnožate pomocou skrutky s maticou.

Velitelia Leteckého technického učilišťa

pplk. Jaroslav HELLER 1949 - 1950

pplk. Emil HORÁK 1951 - 1956

pplk. František FILOUŠ 1956 - 1959

pplk. Milan OBUCH 1959 - 1960

Pôvodne dvojročné štúdium bolo v školskom roku 1957/1958 predĺžené na tri roky.

Žiaci okrem teoretickej prípravy a praktického výcviku letovej prevádzky absolvovali aj trojmesačnú prax v útvaroch a po záverečných skúškach boli vyradovaní ako technici pozemného leteckého personálu v hodnosti poručík.

Dnes už historický pohľad na nástupisko kasární Pod Hájom, veľká budova napravo je klub spojený s telocvičňou, pôvodne tam bola vraj „jazdiareň“.

Letecké technické učilište v Liptovskom Mikuláši bolo dňom 1. 9. 1959 reorganizované na Technické učilište a zároveň boli do neho presunutí žiaci z rušeného Učilišťa PVO z Košíc, ktorí sa začali pripravovať na obsluhu novo zavádzaných protiletadlových raketových komplexov Protivzdušnej obrany štátu (PVOŠ).

Prípravu pozemných špecialistov letectva prevzalo Letecké učilište v Košiciach.

Z dôvodov utajenia školu prechodne pomenovali na Učilište zvláštnych prostriedkov.

Ale tu sa už začína nový príbeh.

Slávnostný nástup pri príležitosti zlučovania LTU a učilišťa PVO Košice. Zástavníkom je bývalý príslušník školy plk. Nikolaj Tegza.

Odznak pre leteckých mechanikov a ďalšie špecializácie bol zavedený vo Vedomostníku MNO č. 54, čl. 425 z 26. júna 1948 a zrušený Nariadením veliteľa letectva č. 039 zo 6. mája 1954. Prvá séria odznakov bola vyrobená z mincového striebra. Prvé udelenie odznakov sa konalo pri vyradení absolventov VOŠLM v Liberci.

Pokračujúci rozvoj a modernizácia letectva v päťdesiatych rokoch minulého storočia viedli k rozvoju protiletadlovej obrany predovšetkým v oblasti protiletadlového delostrelectva a rádiolokačnej techniky.

V závere päťdesiatych rokov sa začala nová éra postupnej premeny protiletadlového delostrelectva na protiletadlové raketové vojsko.

Nová etapa vo vojenskom školstve

V roku 1959 boli do výzbroje československej armády zavádzané prvé protiletadlové raketové komplexy na ochranu najdôležitejších centier a objektov štátneho územia.

Prvá protiletadlová raketová výzbroj sa do Československej armády zaviedla v roku 1959

V nadväznosti na tento krok došlo nielen k organizačným zmenám v armáde, ale nasledovalo aj rozhodnutie Veliteľstva letectva a protivzdušnej obrany štátu (to vzniklo v r. 1955) z marca 1959 o reorganizácii vojenských škôl, ktoré mu boli podriadené.

Toto viedlo k zrušeniu Učilišťa protivzdušnej obrany v Košiciach, pričom jedna jeho časť bola premiestnená do Delostreleckého technického učilišťa v Martine a druhá do Leteckého technického učilišťa (LTU) v Liptovskom Mikuláši, ktoré sa tiež reorganizovali.

Letecké odbornosti z LTU boli pričlenené k Leteckému učilištiu v Košiciach, ktoré tam bolo redislokované z Prostějova.

V Liptovskom Mikuláši sa sústredila odborná príprava vojenských špecialistov pre protiletadlovú raketovú techniku, ktorá bola zavádzaná do československej armády. Z dôvodu utajenia, školu prechodne pomenovali na Učilište zvláštnych prostriedkov a dňom 20. februára 1960 premenovali na Technické učilište (TU).

V TU sa pripravovali špecialisti aj pre rádiotechnické vojsko

Obdobie začiatku 60. rokov charakterizovali z hľadiska vývoja vojenského školstva predovšetkým dve skutočnosti.

Na prvom mieste išlo o novú etapu zdokonaľovania systému prípravy vojenského personálu.

Druhý aspekt súvisel so zrušením zboru poddôstojníkov z povolania a zriadením zboru praporčíkov ako novej skupiny vojakov z povolania.

Vo vojenských učilištiach sa obsahovo zvýšil dôraz na praktickú stránku školenia a na prehĺbenie všeobecného vzdelania ako základného predpokladu dokonalejšieho zvládnutia vojenskej odbornosti. Súčasne sa hľadali cesty o užšie prepojenie vojenskej a civilnej školskej sústavy s cieľom stimulovať záujem o vojenské povolanie.

Technické učilište

Prechod PVO na raketovú výzbroj kládol nové nároky na kvalitu prípravy personálu.

Dňom 1. 9. 1959 bolo LTU v Liptovskom Mikuláši zrušené a na jeho báze vzniká zlúčením s časťou Učilišťa PVO z Košíc - Učilište zvláštnych prostriedkov v Liptovskom Mikuláši.

Toto neskôr dostalo označenie Technické učilište (Rozkaz MNO čís. 06/1960 z 20. 2. 1960). Pripravovalo dôstojníkov a poddôstojníkov pre novovznikajúce protiletadlové raketové vojsko (PLRV).

Toho istého roku odišla prvá skupina príslušníkov stáleho stavu LTU do krátkodobého kurzu v Ulan-Ude v bývalom Sovietskom zväze, kde sa pripravovali na výučbu protiletadlovej raketovej techniky.

Po ich návrate sa začalo v TU v krátkodobých kurzoch preškoľovanie obslúh z bojových útvarov na novú techniku ako aj príprava nových dôstojníkov.

Technické učilište zo začiatku pripravovalo dôstojníkov a praporčíkov vo Vojenskej odbornej škole mechanikov rádiolokátorov (VOŠMRL).

Na začiatku 60. rokov dobiehala v TU príprava v Škole leteckých mechanikov, ktorá bola jeho súčasťou od r. 1959 do r. 1963. V roku 1965 sa do TU presunula z Martina aj príprava veliteľov pre protiletadlové delostrelectvo a rádiotechnické vojsko.

Súbežne bola v učilišti zriadená aj Škola pre záložných dôstojníkov (ŠDZ) pre spomínané odbornosti. Školenie dôstojníkov, ktorí boli v Technickom učilišti vyradovaní v hodnosti poručík, skončilo v roku 1969.

Od roku 1967 sa súčasťou TU stala Vojenská stredná odborná škola elektrotechnická – rádiolokačná (VSOŠER). Tá sa postupne stala hlavnou formou prípravy špecialistov PVO v rámci TU.

V štvorročnom štúdiu ukončenom maturitou pripravovala praporčíkov v hodnosti rotmajster pre potreby vojsk.

V dôsledku „čistiek“ po roku 1968 nastal v armáde značný úbytok dôstojníkov vo všetkých druhoch vojsk.

Preto pre prípravu najnižších dôstojníckych kádrov vznikla v rámci TU v roku 1970 Ročná dôstojnícka škola (RDŠ) určená pre absolventov stredných škôl s maturitou a o rok neskôr Dvojročná dôstojnícka škola (DDŠ).

Tá bola učená pre žiakov odborných učilíšť a končila maturitou, absolventi RDŠ i DDŠ boli vyradovaní v hodnosti podporučík.

Všetky tri formy prípravy (VSOŠER, RDŠ, DDŠ) sa vykonávali až do roku 1979. VSOŠER-ku nahradilo Vojenské učilište a ročná i dvojročná škola zanikli.

Kasárne Mokrad' (objekt B)

Tu sa vykonávala odborná príprava a praktický výcvik všetkých jednotiek Technického učilišťa

- č. 1 - polygón technického oddielu protiletadlového raketového vojska (PLRV)
- č. 2 - polygón rádiolokačnej techniky
- č. 3 - výcvikový hangár s bojovou technikou PLRV
- č. 4 - polygón protiletadlovej raketovej techniky
- č. 5 - učebný pavilón „U“
- č. 6 - sklady materiálu
- č. 7 - autopark
- č. 8 - kuchynsko jedálenský blok
- č. 9 - budova štábu výcvikového pluku
- č. 10 - ubytovací internát pre žiakov VSOŠER
- č. 11 - ubytovacie budovy vojakov základnej služby, kurzov a dôstojníckych škôl
- č. 12 - ihrisko
- č. 13 - kuchyňa a jedáleň vojakov z povolania, práčovňa
- č. 14 - pomocné hospodárstvo
- č. 15 - kotolňa

Veliteľ Technického učilišťa pplk. Ing. Milan Obuch

1956 - 1958 velil 78. pldb Bratislava
1959 - 1960 veliteľ LTU LM
1960 - 1962 veliteľ TU LM
1968 - 1969 veliteľ 186. plrp Pezinok
1969 - 1970 veliteľ 2. d PVOŠ Brno

Rozlišovací odznak PVO používaný od roku 1950

Velitelia TU

pplk. Milan Obuch 1959 – 1962
pplk. Jaroslav Toupal 1962 - 1967
plk. Anton Muržic 1967 – 1973

prvý veliteľ Technického učilišťa
pplk. Ing. Milan Obuch

Zavádzanie modernejšej výzbroje do protivzdušnej obrany pokračovalo od začiatku 70. rokov výraznejším tempom. To znamenalo aj zvyšujúce sa nároky na znalosti technického a veliteľského zboru PVO.

Nová výzbroj, výrazný úbytok dôstojníkov po roku 1968, ktorý sa prejavil aj nedostatkom kvalifikovaného personálu, podmienili v roku 1973 vznik Vysokej vojenskej technickej školy v Liptovskom Mikuláši.

Tá sa ako bezfakultná škola vytvorila na báze TU.

Dobová snímka z maturitného večierka prvých absolventov VSOŠER v r. 1971, v strede hore vtedajší veliteľ TU plk. Anton Muržic, medzi absolventmi je i budúci veliteľ Letectva a PVO Armády Slovenskej republiky genpor. Štefan Gombík.

Poslucháči dôstojníckych škôl sa v TU pripravovali na veliteľské funkcie u protiletadlového delostrelectva.

VVTŠ 1973-1993

Na prelome šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov minulého storočia pokračovala modernizácia výzbroje armády. Do vojsk protivzdušnej obrany štátu (PVOŠ) i pozemných vojsk (PVO PV) boli zavádzané nové protiletadlové raketové systémy, rádiolokačná technika a automatizované systémy velenia (ASV).

Po roku 1968 bolo v dôsledku „normalizačných procesov“ prepustených z armády niekoľko tisíc dôstojníkov a práporčíkov.

Tieto i ďalšie faktory viedli v r. 1972 k rozsiahlej reorganizácii vojenského školstva. Na základe rozkazu prezidenta republiky č. 08/1972 bola definovaná nová školská sústava česko-slovenskej armády.

Tvorilo ju 11 vysokých vojenských škôl, 8 vojenských učilíšť a 3 vojenské gymnáziá. Ich úlohou bolo eliminovať negatívne dôsledky množstva kádrových zmien uskutočnených v rokoch 1971-73 a súčasne reagovať na modernizáciu výzbroje armády, ktorá zvyšovala požiadavky na kvalifikáciu veliteľov a technikov.

Dňom 31. 8. 1973 skončili činnosť vojenské učilíšť napr. v Liptovskom Mikuláši, Košiciach, Martine.

K 1. 9. 1973 sa naopak začala výučba na novozriadených vojenských vysokých školách v Košiciach, v Martine, v Žiline a Vysokej vojenskej technickej škole Československo-sovietskeho priateľstva (ďalej VVTŠ) v Liptovskom Mikuláši. Velením VVTŠ bol poverený **plk. Anton Muržic**, veliteľ zrušeného TU.

genpor. Anton Muržic
náčelník VVTŠ

VVTŠ v Liptovskom Mikuláši bola podriadená náčelníkovi letectva a vojska PVOŠ – zástupcovi ministra národnej obrany. Škola nadviazala na predošlú prípravu personálu v Technickom učilíšti (TU) a pripravovala veliteľov a technikov pre protiletadlové raketové vojsko a radiotechnické vojsko PVOŠ a vojská protivzdušnej obrany pozemného vojska.

Významným momentom pri zriaďovaní VVTŠ bolo prijatie rozhodnutia o presunutí prípravy spojovacích odborností do Liptovského Mikuláša.

Príprava poslucháčov sa uskutočňovala vo veliteľsko-inžinierskych odboroch v celkovej dĺžke tri roky. V tejto forme sa pripravovali dôstojníci s praxou u vojsk.

Vo vojensko-inžinierskych študijných odboroch v trvaní štyri roky sa pripravovali absolventi vojenských stredných škôl, vojenských gymnázií a civilných stredných škôl.

Organizačná štruktúra školy odrážala situáciu, za ktorej vznikla. Predstavovala hybridný systém vysokoškolskej a stredoškolskej prípravy realizovanej jediným vedecko-pedagogickým zborom.

Táto štruktúra zahŕňovala: 11 katedrií spoločných pre vysokoškolskú a stredoškolskú prípravu vo VSOŠER, DDŠ a RDŠ; tri školské oddiely, výcvikový pluk a zabezpečovacie zložky.

Škola bola dislokovaná v troch objektoch: v kasárňach Pod Hájom - „A“, na Mokradi - „B“ a v Považských kasárňach - „C“.

Reorganizácia Technického učilíšť na VVTŠ priniesla mnoho problémov ako z organizačného, tak aj obsahového a personálneho hľadiska.

Počas nasledujúcich šiestich rokov 1973-1979 prebiehal v škole proces prerodu stredoškolskej prípravy na vysokoškolskú, budovanie učebno-výcvikovej základne, formovanie veliteľského a vedecko-pedagogického zboru. Spresňovala sa organizačná štruktúra školy a hľadali sa jej optimálne formy.

Až v závere tohto obdobia došlo k úplnému oddeleniu stredoškolskej a vysokoškolskej výučby, bola pripravená nová organizačná štruktúra a obsahová prestavba výchovno-vzdelávacieho procesu.

V máji 1974 sa začala výstavba nového areálu VVTŠ v Demänovej. Generálnym projektantom bol Vojenský projektový ústav Praha. Na výstavbe moderného vysokoškolského komplexu sa podieľali hlavne vojaci stavebných útvarov VÚ 3433 Bratislava, VÚ 5569 a VÚ 5251 Liptovský Mikuláš.

Cieľom bolo vybudovanie moderného vysokoškolského komplexu s kompletnou prevádzkou školy, ubytovania, stravovania, ošetrovne, kultúrneho zariadenia a športového areálu, ako aj výstavba objektov hospodárskeho zabezpečenia.

Predpokladaný termín dokončenia areálu bol plánovaný na rok 1990.

Promócie prvých
absolventov školy
sa konali v r. 1976

Školský rok 1974/1975 bol kulmináčnym rokom z hľadiska pôsobenia školy v starých objektoch. Bol splnený plán výstavby špeciálnych učební, laboratórií a modernizácie a doplnenie učebno-výcvikovej základne. Po úspešných štátnych záverečných skúškach bolo v r. 1976 promováných prvých 50 absolventov trojročného vysokoškolského štúdia VVTŠ.

Ďalší vývoj školy predurčený oddelením vysokoškolskej prípravy od stredoškolskej pokračoval aj v nasledujúcich rokoch. Príznačný však stále zostával neobsadený vysoký počet veliteľských a pedagogických funkcií.

Školský rok 1978/1979 bol prelomový. V jeho priebehu sa intenzívne pripravovala nová organizačná štruktúra školy,

prechod na fakultný systém spojený s redisklokáciou do nových objektov v Demänovej, organizácia režimu podľa nového predpisu o priebehu služby vojakov z povolania a poslucháčov vojenských vysokých škôl.

Pripravovalo sa úplné oddelenie stredoškolskej prípravy a zriadenie samostatného Vojenského učilišťa.

V tomto období sa končila počiatočná etapa vývoja VVTŠ. Charakterizoval ju prevládajúci extenzívny rozvoj vo všetkých oblastiach činnosti, hľadanie optimálnej organizačnej štruktúry a organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu.

Pre prvú etapu fungovania VVTŠ bolo charakteristické prehľbovanie vojenského charakteru školy a prepojenie s potrebami armády. Postupne sa sformovali a vykryštalizovali systémy vedeckej práce, zvyšovania kvalifikácie pedagógov a vedeckej a odbornej činnosti poslucháčov.

Katedry v prvom období školy 1973-1980

101 marxizmu-leninizmu	plk. Emil Devečka
102 vševojskovej taktiky	plk. Pavel Lukáč
103 technickej prípravy	plk. Milan Švarc
104 aplikovanej elektroniky	plk. Emil Móro
105 odbornej prípravy PLRV PVOŠ	plk. Ladislav Hamza
106 odbornej prípravy RTV a ASV	plk. Otakar Keřka
107 odbornej prípravy PVO PV	plk. Jindřich Musílek
108 odbornej spojovacej prípravy	plk. Stanislav Cimbúrek
109 matematiky a fyziky	plk. Zdeněk Vašek
110 jazykov	plk. Nikolaj Tegza
111 telesnej výchovy a športu	plk. Jan Bělka

Katedry od 1976

112 odbornej prípravy spoj. techniky pplk. Vladimír Slávik

Bloky katedier „A“ a „B“ pred dokončením.

VVTŠ na prelome rokov

Na prelome 70. a 80. rokov pokračovala modernizácia a prezburovanie armády súdobou bojovou, vojenskou a ďalšou technikou. To so sebou prinieslo rad dôsledkov, ktoré podstatne ovplyvnili požiadavky na vojenské školstvo.

Po reorganizácii vojenského školstva zo začiatku 70. rokov došlo k ďalším zmenám vo vojenskej školskej sústave.

Podstatne sa zmenili aj legislatívne normy pre činnosť vojenských škôl. Bol zmenený a doplnený branný zákon č. 64/1978 Zb., zákonom č. 65/1978 Zb. sa urobili úpravy v priebehu služby vojakov z povolania a poslucháčov vojenských škôl.

Rozkaz ministra národnej obrany č. 009/1979 následne stanovil pre VVTŠ úlohy:

- pripravovať veliteľov vo vysokoškolskom štúdiu veliteľsko-inžinierskych smerov v študijných odboroch PVOŠ v trvaní 4 rokov,
- pripravovať technikov vo vysokoškolskom štúdiu vojensko-inžinierskych smerov v študijných odboroch vojska PVOŠ v trvaní 5 rokov,
- previesť stredoškolskú prípravu pre potreby PLRV a RTV PVOŠ a vojska PVO PV do Vojenského učilišťa v Liptovskom Mikuláši,
- do VVTŠ previesť z VAAZ Brno študijné odbory výzbrojno-technické a inžinierska služba pre RTV a PLRV PVOŠ.

Zásadné zmeny sa uskutočnili v organizačnej štruktúre školy prechodom na fakultný systém a pochopiteľne aj v základnej učebnej dokumentácii.

V súlade s RMNO č. 009/1979 a rozkazom prezidenta republiky č. 13/1980 boli vo VVTŠ vytvorené štyri fakulty:

- Fakulta protiletadlovej techniky PVOŠ,
- Fakulta rádiolokácie a automatizovaných systémov velenia,
- Fakulta protivzdušnej obrany pozemných vojsk,
- Spojovacia fakulta.

Od začiatku školského roka 1979/1980 boli do VVTŠ z VAAZ prevedené vyššie uvedené študijné odbory. V roku 1980 sa začala postupná redisklokácia všetkých zložiek školy do nových objektov v Demänovej.

Funkcionári VVTŠ ČSSP pri jej vzniku

Náčelník VVTŠ: plk. Anton Muržic

zástupcovia náčelníka (ZN)

1. ZN: plk. Pavol Koreň

ZN-UV: pplk. Vladimír Slávik

ZV-HI: plk. Tomáš Klikáč

ZN-NT: plk. Norbert Hritz

ZN-NPO: plk. Jaromír Mlýnek

od roku 1974

1. ZN: plk. Emil Chudý

ZN-UV: plk. Vladimír Janeček

Náčelníci fakúlt
vítajú na Mokradi
veliteľa VVO genpor.
Samuěla Kodaja

Školský rok 1978/1979 sa stal v histórii VVTŠ prelomový. V jeho priebehu sa pripravovala nová organizačná štruktúra školy, prechod na fakultný systém spojený s redislakáciou do nových objektov v Demänovej, menila sa organizácia režimu podľa nového predpisu o priebehu služby vojakov z povolania a poslucháčov vojenských vysokých škôl.

Pripravovalo sa úplné oddelenie stredoškolskej prípravy a vytvorenie samostatného Vojenského učilišťa. Pracovalo sa na obsahovej prestavbe študijných odborov s inovovanými profilmi absolventa, učebnými plánmi a učebnými programami. Pripravovalo sa presun výučby odborností PVOŠ, RTV a PVO PV z Vojenskej akadémie v Brne. Skončila sa počiatočná etapa vývoja VVTŠ.

V prvých rokoch vzniku VVTŠ prebiehalo kreovanie nových foriem vzdelávania, hľadanie optimálnych foriem riadenia a organizačných štruktúr v novovzniknutej škole. Prechod do ďalšieho desaťročia však nadobudol novú kvalitu.

Škola prešla na fakultný systém organizácie vzdelávania, prevzala ďalšie študijné odbory spolu i so študentmi z Vojenskej akadémie Brno, pedagogický zbor postupne zvyšoval svoju kvalifikáciu.

Škola si naďalej zachovávala svoju technickú odbornú orientáciu so zameraním na vojská protivzdušnej obrany a spojovacie vojsko, tak ako jej to vymedzoval i rozkaz prezidenta republiky č. 13/1980.

Na základe rozkazu ministra národnej obrany č. 009/1979 „*Obsahová a štruktúrna prestavba vojenskej školskej sústavy*“ sa zmenila vysokoškolská príprava študentov vo všetkých študijných smeroch a odboroch. Študenti školy začali byť pripravovaní v nových 4 a 5-ročných veliteľsko-inžinierskych a vojensko-inžinierskych odboroch a nahradili tak doterajšie trojročné a štvorročné formy prípravy.

Významným momentom v živote školy bolo dokončenie výstavby časti nového vysokoškolského areálu v Demänovej, kam sa v roku 1980 nasťahovali prví študenti a začali sa postupne sťahovať katedry zo starších objektov. Zo školy sa úplne oddelila stredoškolská príprava zariadením Vojenského učilišťa, ktoré našlo svoje sídlo v uvoľnených Považských kasárňach a do kasární Pod Hájom bol postupne redislakovaný Výskumný elektronický ústav 060 z Prahy.

Neustály rozvoj nových zbraňových systémov a zavádzanie automatizovaných systémov velenia v armáde, zvyšoval nároky aj na kvalitu prípravy študentov a kvalifikáciu pedagógov. S tým súviselo aj vytvorenie novej funkcie zástupcu náčelníka školy pre vedeckú prácu, ktorým sa v r. 1981 stal **pplk. prof. Ján Štofa, DrSc.** V tomto roku sa začali intenzívne prípravy na začatie nového študijného odboru mikroelektronika a laserová technika, ktorý bol otvorený aj ako civilný študijný odbor hlavne pre potreby zbrojárskej výroby.

Náčelníci fakúlt VVTŠ od školského roku 1979-1980

Fakulta protiletadlovej techniky PVOŠ

Fakulta rádiolokácie a automatizovaných systémov velenia

Fakulta protivzdušnej obrany pozemných vojsk

Spojovacia fakulta

plk. Ing. Vladimír Kvasnička

plk. Ing. Zdeněk Janeček

plk. Ing. Jindřich Musílek

plk. Ing. Jozef Dvorštiak

S týmto súviselo i vytvorenie nových katedri: *katedry mikroelektroniky a laserovej techniky*, ktorej náčelníkom sa stal **pplk. Ludvík Parma**. Druhú katedru - *automatizovaných systémov riadenia a výpočtovej techniky*, viedol **plk. prof. Miroslav Bobek**.

Súčasťou tejto katedry sa stalo aj výpočtové stredisko vybavené sálovým počítačom tretej generácie EC 1033.

V nasledujúcom období došlo k ďalšiemu rozšíreniu katedri školy. V roku 1983 sa rozdelila doterajšia *katedra matematiky a fyziky* na dve samostatné katedry. *Katedru fyziky (Kt.109)* naďalej viedol **plk. Zdeněk Vašek**, novovzniknutú *katedru matematiky (Kt.115)* viedol **pplk. Blahoslav Harman**. V tomto roku vznikla i *katedra elektronických obvodov (Kt.116)*, jej náčelníkom sa stal **plk. Miroslav Kasprzik**. Pri prechode školy na fakultný systém došlo k zmenám aj v organizačnej štruktúre školy.

Kým do roku 1979 boli všetky katedry priamo podriadené náčelníkovi školy, vytvorením fakúlt prešli tzv. finálne katedry (Kt.105, 106, 107, 108 a 112) - t.j. katedry, ktoré zabezpečovali záverečnú odbornú prípravu študentov do podriadenosti jednotlivých fakúlt.

Zrušený bol aj výcvikový pluk a výcvikové jednotky boli podľa odbornosti zaradené do fakúlt.

Školský rok 1980/1981 prebiehal už plne v duchu zákona č. 39/1980 Zb. o vysokých školách. Hlavné úsilie sa sústredilo na intenzívnu výstavbu objektov školy v Demänovej a na výstavbu výcvikových zariadení a priestorov na Mokradi.

K 1. 9. 1982 bol škole udelený štatút riadiaceho a školiaceho pracoviska, čím sa vytvorili predpoklady pre ďalší rast kvality pedagogického zboru školy a zároveň prispelo k posilneniu autority VVTŠ.

V roku 1981 bola rozkazom prezidenta republiky č. 026/1981 prepožičaná škole bojová zástava, pôvodnú bojovú zástavu Technického učilišťa „*zdedilo*“ Vojenské učilište.

V súvislosti s potrebami československého priemyslu sa v nasledujúcich rokoch vo VVTŠ pripravovalo otvorenie vojensko-priemyselného smeru mikroelektroniky a laserovej techniky, prvého svojho druhu v Československu.

V nasledujúcich piatich rokoch zostali základné trendy a smery v živote a činnosti školy v zásade zachované. V organizačnej štruktúre sa uskutočnili iba čiastkové zmeny.

Postupne sa však obmenili náčelníci fakúlt - plk. Jan Maixner na 1.F, plk. Karel Šimek na 3.F a plk. Ivan Bumbál na 4.F.

Novým zástupcom náčelníka školy pre vedeckú činnosť sa stal v roku 1986 plk. prof. Miroslav Žák, ktorý ako prvý získal v danom roku titul doktor vojenských vied (DrSc.).

V škole v tomto období narástol počet nositeľov titulu kandidát vied (CSc.), ktorí absolvovali vedeckú prípravu v rámci školiaceho pracoviska školy a bolo vymenovaných prvých šesť docentov z vlastných radov.

V školskom roku 1984/1985 začalo študovať 2182 poslucháčov riadneho a diaľkového štúdia a 145 študentov vojensko-priemyselného smeru.

Najvyšší počet študujúcich sa dosiahol v školskom roku 1986/1987 - v 109 čatách bolo 2600 poslucháčov a študentov.

V roku 1988 pribudla nová katedra odbornej prípravy systémov PVO PV (Kt.117), na ktorej čele stál pplk. Zdislav Exnar, a ktorá sa stala súčasťou tretej fakulty.

23. februára 1987 doterajšieho náčelníka – veliteľa genpor. Ing. Antona Muržica vystriedal vo funkcii genmjr. prof. Ing. Vladimír Janeček, CSc., ktorý stál na čele školy až do 17. 12. 1990.

Po novembri 1989 došlo vo VVTŠ, v závislosti na vývoji spoločnosti a armády, k podstatným zmenám. Vojenský charakter školy bol potlačený vymedzením akademickej pôdy a akademickej obce, zdôraznením princípov demokratizácie a humanizácie armády, rozšírením civilného štúdia.

Prijatie nového zákona o vysokých školách č.172/1990 umožnil i vo VVTŠ vznik orgánov akademickej samosprávy.

Zástupca náčelníka gen.štábu
genplk. Miloslav Blahník odovzdáva
plk. Žákovi diplom doktora vied

genmjr. prof. Ing.
Vladimír Janeček, CSc.

Ku koncu roka 1990 sa uskutočnili prvé voľby do akademického senátu školy a senátov jednotlivých fakúlt. Historicky prvým predsedom akademického senátu školy sa stal pplk. Zdislav Exnar, náčelník katedry 117. Jednou z prvých úloh novoutvorenej akademickej samosprávy bolo vytvorenie Štatútu školy a fakúlt, definovanie princípov jej fungovania v podmienkach vojenskej organizácie, kde súčasne platili aj platné vojenské normy a predpisy.

V závere roka 1990 sa uskutočnila po prvý raz voľba nového rektora školy.

Posledným náčelníkom VVTŠ sa stal plk. prof. Ing. Zdeněk Kůs, CSc., zvolený za rektora akademickým senátom 17. 12. 1990, ktorý túto funkciu zastával až do rozdelenia federálneho štátu, vzniku Slovenskej republiky a nástupu určeného štatutárneho zástupcu genpor. Antona Slimáka.

Vzhľadom na požiadavku nového vysokoškolského zákona smerom k vyššiemu priblíženiu obsahu vzdelávania civilným požiadavkám, sa v rokoch 1990/91 uskutočnili zásadné organizačné zmeny v štruktúre školy. Došlo k úprave študijných programov a učebnej dokumentácie, ku zmene názvov fakúlt a organizácii a štruktúre katedier.

Katedry boli rovnomerne rozdelené pod jednotlivé fakulty, u niektorých došlo k ich rozdeleniu. V dôsledku uplatňovania nového vysokoškolského zákona v praxi a v jeho duchu definície akademickej obce, boli z organizačnej štruktúry školy vyňaté výcvikové a zabezpečovacie jednotky. Na ich základe bolo vytvorené Výcvikové a školiace stredisko PVO (veliteľom sa stal genmjr. Janeček), ktoré zabezpečovalo potreby školy. Ako sa však ukázalo neskôr, nebolo to príliš šťastné riešenie.

Reorganizáciou školy v tomto období došlo i ku zmene v zložení akademickej obce školy a fakúlt. Preto sa v roku 1991 uskutočnili nové voľby funkcionárov akademickej samosprávy. Novým predsedom akademického senátu školy sa stal plk. Blahoslav Harman – vedúci katedry matematiky. Ešte poriadne neodznali zmeny, ktoré sa v škole, ale i v našej spoločnosti, udiali v turbulentných rokoch 1990-91 a už nasledujúci rok 1992, hlavne jeho záver, prinášal novú zásadnú zmenu – rozdelenie federálnej republiky.

plk. prof. Ing. Zdeněk
Kůs, CSc.

Nová štruktúra fakúlt VVTŠ podľa zákona č. 172/1990 a ich dekan

Fakulta technickej kybernetiky – protiletadlovej
raketovej techniky

Fakulta rádiolokácie

Fakulta aplikovanej elektroniky – systémov PVO

Fakulta telekomunikácií

plk.doc. Ing. Štefan Jagerčík, CSc.

plk. doc. Ing. Stanislav Prečuch, CSc.

plk. doc. Ing. Rudolf Morávek, CSc.

plk. doc. Ing. Bohumil Hácha, CSc.

Ešte poriadne neodznali premeny, ktoré sa udiali v našej spoločnosti na prelome osemdesiatych a deväťdesiatych rokov minulého storočia, a ktoré významne ovplyvnili aj život Vysokej vojenskej technickej školy (VVTŠ), a už nasledujúce obdobie prinieslo novú zásadnú zmenu a to rozdelenie federálnej republiky.

Prvého januára 1993 vznikom dvoch samostatných štátov, Slovenskej republiky a Českej republiky, a následne aj ich armád, vstúpilo vojenské školstvo na Slovensku do úplne novej etapy svojho vývoja.

Doterajšia spoločná príprava vojenského personálu vo federálnej štruktúre vojenského školstva sa na základe medzištátnej dohody zaisťovala iba do konca školského roka 1992/1993. Preto bolo potrebné zabezpečiť vo vojenských školách na Slovensku kontinuitu štúdia tých smerov a odborov, ktoré sa dovtedy realizovali v školách na území Českej republiky.

Doterajšia spoločná príprava vojenského personálu vo federálnej štruktúre vojenského školstva sa na základe medzištátnej dohody zaisťovala iba do konca školského roka 1992/1993. Preto bolo potrebné zabezpečiť vo vojenských školách na Slovensku kontinuitu štúdia tých smerov a odborov, ktoré sa dovtedy realizovali v školách na území Českej republiky.

Z celkového počtu dvadsiatich vojenských škôl zostali na Slovensku tri vysoké vojenské školy, päť stredných odborných škôl a jedno vojenské gymnázium.

Táto situácia si vyžiadala transformáciu vojenského školstva, ktorej cieľom bola komplexná príprava vojenského personálu v súlade s potrebami novovzniknutej Armády Slovenskej republiky (ASR).

Zákomom Národnej rady SR č.185/1993 Z. z. z 15. júla 1993 bola zriadená **VOJENSKÁ AKADEMIA (VA)** v Liptovskom Mikuláši, ktorá bola vytvorená zlúčením Vysokej vojenskej technickej školy v Liptovskom Mikuláši a Vysokej vojenskej pedagogickej školy v Bratislave. Tým sa študenti oboch škôl stali študentmi Vojenskej akadémie. Stali sa nimi aj študenti, ktorí pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona začali štúdium na Vojenskej akadémii v Brne a na Vysokej vojenskej škole pozemného vojska vo Vyškove. Zároveň po skončení školského roka 1992/1993 boli študenti VVTŠ z Českej republiky prevedení do českých vojenských škôl. Tu je potrebné spomenúť aj ďalšiu významnú skutočnosť, ktorú prinieslo rozdelenie republiky, a to odchod značného počtu vojenských učiteľov VVTŠ českej národnosti do Čiech.

Ešte pred začiatkom školského roka 1993/1994 bol rozkazom prezidenta Slovenskej republiky č. 65/1993 z 31. augusta 1993 Vojenskej akadémii udelený historický názov „**Slovenského národného povstania**“.

Tento názov používala Vojenská akadémia SNP až do prelomu tisícročí.

Úlohou vytvoriť novú Vojenskú akadémiu, tak aby zodpovedala potrebám Armády SR, bol ministrom obrany SR poverený štatutárny zástupca **genpor. Ing. Anton Slimák** - bývalý náčelník Generálneho

štábu Československej armády.

genpor. Ing. Anton Slimák

Pre splnenie týchto cieľov boli vo VA už vyššie spomínaným zákonom zriadené štyri fakulty:

Fakulta pozemného vojska (1. F),
Fakulta protivzdušnej obrany (2. F),
Fakulta logistiky (3. F),
Fakulta zabezpečenia velenia (4. F).

Ich kreovaním boli poverení dekan:

plk. Ľubomír Belan, pplk. Vojtech Jurčák,
plk. Rudolf Morávek a pplk. Dušan Repčík.

Asi najzložitejšiu úlohu mal dekan 1. fakulty. Fakulta nemala dostatok kvalifikovaných pedagógov ani žiadnu učebno-výcvikovú bázu. Základy Fakulty logistiky sa vytvárali sčasti na báze bývalej tretej fakulty VVTŠ a podobne ako prvá mala k dispozícii minimálnu učebno-výcvikovú základňu. Zabezpečenie výcvikovej techniky a zariadení, učebných pomôcok ako i doplnenie potrebných odborných učiteľov z radov profesionálnych vojakov v týchto dvoch fakultách prebiehalo niekoľko rokov. Druhá fakulta bola vytvorená fúziou bývalých troch fakúlt VVTŠ zameraných pre potreby PVO a Fakulta zabezpečenia velenia vznikla na základe bývalej Fakulty telekomunikácií. Ich výhodou bolo, že mali k dispozícii kvalifikovaný pedagogický zbor a kvalitnú učebno-výcvikovú bázu.

Študenti školy boli organizovaní v rámci školského pluku a štúdium na všetkých štyroch fakultách bolo realizované v 5-ročných inžinierskych a magisterských odboroch.

Vznikom VA bolo zrušené Školiace a výcvikové stredisko PVO a z neho sa späť do štruktúry Vojenskej akadémie vrátili výcvikové a prevádzkové jednotky školy i Vojenská stredná škola. Tá sa však

v roku 1994 po transformácii vojenských stredných škôl osamostatnila a prešla do podriadenosti Veliteľstva ASR.

Podstatnou úlohou VA sa stala príprava novej generácie veliteľov a vojenských špecialistov, jej vytvorením sa začala prvá etapa transformácie vysokého vojenského školstva, ktorá mala byť záverečná v r. 1995. Obdobie do roku 1995 bolo charakteristické najmä intenzívnym rozvojom fakúlt školy, utváraním a stabilizáciou ich katedier a prípravou študijnej dokumentácie.

V akadémii sa začalo vzdelávanie vyšších veliteľov a štábných dôstojníkov v rôznych typoch kurzov a rozbehla sa intenzívna jazyková príprava príslušníkov ASR.

Na svojom začiatku mala:

Fakulta pozemného vojska 11 katedier,
Fakulta PVO 6 katedier
Fakulta logistiky 7 katedier,
Fakulta zabezpečenia velenia 6 katedier.

V roku 1994 po kreovaní nového Akademického senátu školy, ktorému predsedal pplk. Ing. Igor Vítaz, CSc., bol do funkcie rektora zvolený **plk. prof. Ing. Miroslav Žák, DrSc.**, ktorý túto funkciu zastával do roku 1997.

plk. prof. Ing.
Miroslav Žák, DrSc.

V tom istom roku sa uskutočnili aj voľby dekanov jednotlivých fakúlt, ktoré v 1., 3. a 4. fakulte potvrdili vo funkcii dovtedy poverených dekanov a v 2. fakulte bol za dekana zvolený **plk. doc. Ing. Stanislav Prečuch, CSc.**

Od vzniku Vojenskej akadémie škola v prvom rade plnila úlohy spojené so vzdelávaním, súvisiace najmä s prípravou študentov v nových študijných odboroch pozemného vojska a logistiky a

s prípravou novej študijnej dokumentácie. Všetkým fakultám bolo postupne priznané právo vykonávať štátne skúšky, uskutočňovať postgraduálne štúdium a právo uskutočňovať habilitačné konanie a konanie na vymenúvanie profesorov. Fakulta logistiky vytvorila v r. 1995 detašované pracovisko v Trenčíne, ktoré sa zameriavalo na prípravu špecialistov zbrojného priemyslu a položila základy Trenčianskej univerzity v Trenčíne.

V marci 1996 bol otvorený prvý **Vyšší akademický kurz Generálneho štábu** pre prípravu vysokých dôstojníkov ASR v histórii samostatnej armády. Postupne boli otvárané aj ďalšie typy kurzov pre rôzne skupiny profesionálnych vojakov. Prípravu v kurzoch zastrešoval Ústav stratégie obrany, ktorý vznikol v r. 1995 ako súčasť prvej fakulty. Neskôr, v roku 2002, prevzalo gesciu nad kariérnymi kurzmi novozriadené Centrum kariérneho rozvoja.

S cieľom zvýšiť jazykovú pripravenosť príslušníkov Armády Slovenskej republiky a v súlade s rozhodnutím Ministerstva obrany Slovenskej republiky sa začalo na Vojenskej akadémii od roku 1997 cudzojazyčné vzdelávanie v rôznych druhoch jazykových kurzov v súlade s normami NATO STANAG 6001. Významným dátumom v živote školy je i 1. júl 1997, kedy na škole začala svoju činnosť duchovná služba. Prvým kaplánom sa stal mjr. ThDr. Stanislav Šverha, ktorý svojou činnosťou významne prispel k zriadeniu vojenskej farnosti v r. 2004. V roku 1999 sa po dvanástich rokoch na Slovensku konal športový sviatok vysokoškolákov - Svetová zimná univerziáda Poprad-Tatry. Vojenská akadémia sa stala počas jej konania „univerziádnou dedinou“ pre viac ako 1400 športovcov zo 40 krajín.

Miesto inžinierov a magistrov sa výučba začala preorientovávať iba na bakalárske vzdelanie a v posledné roky existencie akadémie sa zastavilo i prijímanie nových študentov. Škola sa od roku 2002 začala opäť reorganizovať. Okrem zníženia počtu študentov sa znižoval aj personál školy. Kým v roku 1993 mala škola spolu na štyroch fakultách 30 katedrií, tak v roku 2003 ich bolo už iba 22 a ich počet sa znižoval aj v nasledujúcich rokoch.

Dôsledky týchto rozhodnutí posúdila iba história.

Počas svojej desaťročnej existencie opustilo brány Vojenskej akadémie viac ako 3000 nových vojenských profesionálov pre väčšinu druhov vojsk Armády Slovenskej republiky okrem letectva. V roku 2004 bola Vojenská akadémia na základe zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 455/2004 Z. z. zrušená, jej úlohy prevzali Akadémia ozbrojených síl a Národná akadémia obrany.

Rektori Vojenskej akadémie

gen.por. Ing. Anton Slimák, poverený štatutár	01. 09. 1993 - 26. 04. 1994
plk. prof. Ing. Miroslav Žák, DrSc.	27. 04. 1994 - 26. 04. 1997
plk. gšt. doc. Ing. Štefan Jagerčík, CSc.	27. 04. 1997 - 30. 11. 1999
plk. doc. Ing. Miroslav Líška, CSc.	01. 12. 1999 - 30. 11. 2002
plk. gšt. prof. Ing. Michal Pružinský, CSc. (poverený rektor)	01. 12. 2002 - 14. 04. 2003
plk. gšt. prof. Ing. Michal Pružinský, CSc.	15. 04. 2003 - 31. 08. 2004

Štruktúra fakúlt VA podľa zákona č.185/93 a ich dekaní v rokoch 1993 - 2004

Fakulta pozemného vojska

plk.doc. Ing. Ľubomír BELAN, CSc.	1993 - 1997
plk. doc. Ing. František BARTKO, CSc.	1997 - 2000
plk. doc. Ing. Ján KURUCZ, PhD.	2000 - 2003
plk. doc. Mgr. Ing. Milan DROPPA, CSc.	2003 - 2004

Fakulta protivzdušnej obrany

plk. doc. Ing. Vojtech Jurčák, CSc.	1993 - 1994
plk. doc. Ing. Stanislav Prečuch, CSc.	1994 - 1995
plk. gšt. doc. Ing. Štefan Jagerčík, CSc.	1995 - 1997
plk. doc. Ing. Vojtech Jurčák, CSc.	1997 - 2000
plk. doc. Ing. Milan Sopóci, CSc.	2000 - 2003
plk. doc. Ing. Vojtech Jurčák, CSc.	2003 - 2004

Fakulta logistiky

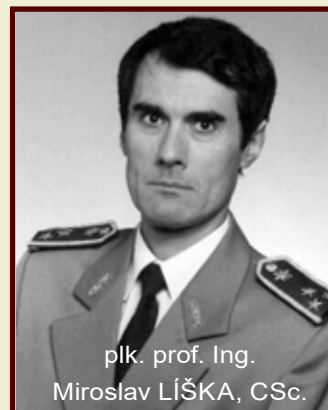
plk. doc. Ing. Rudolf Morávek, CSc.	1993 - 1997
plk. doc. Ing. Martin Petruš, PhD.	1997 - 2003
plk. prof. Ing. Vladimír Bella, CSc.	2003 - 2004

Fakulta zabezpečenia velenia

plk. doc. Ing. Dušan Repčík, CSc.	1993 - 2000
plk. doc. Ing. Jozef Štulrajter, CSc.	2000 - 2004

Po Vojenskej leteckej akadémii v Košiciach sa v roku 2000 i vo Vojenskej akadémii otvorilo Centrum simulačných technológií, ktoré umožňovalo simulovať vojenské cvičenia podporované počítačmi. Využívanie simulačných technológií umožňovalo výcvik veliteľov a štábov pri riešení rôznych bojových situácií ako i operácií krízového manažmentu. Súčasne viedlo k zníženiu nákladov na materiál, personál a k zníženiu prostriedkov potrebných na reálny výcvik.

Tesne pred vstupom Slovenskej republiky do NATO v roku 2004 bol vo Vojenskej akadémii otvorený britsko-holandský kurz pre strednú a východnú Európu - JSOC CEE, ktorý poskytoval nižším štábnym dôstojníkom veliteľské a štábne vzdelanie pre pôsobenie v mnohonárodnom prostredí pri rôznych druhoch vojenských operácií. Na ďalší vývoj Vojenskej akadémie mal zásadný vplyv v roku 2002 schválený dokument rozvoja slovenskej armády Model 2010. Okrem toho, že k roku 2006 mala byť armáda plne profesionálna, priniesol veľa zmien do štruktúry ozbrojených síl. Výrazne sa znížili požiadavky na vzdelanie a početnosť dôstojníckeho zboru, čo sa odrazilo aj vo vojenskom školstve.

V histórii Vojenskej akadémie stáli na jej čele štyria rektori, ale iba prvý z nich pôsobil v tejto funkcii celé štvorročné funkčné obdobie.

Akademický rok 2003-2004, kedy si Vojenská akadémia pripomenula 10 rokov svojej existencie, bol súčasne jej posledným rokom v doterajšej podobe.

Na ďalšiu existenciu Vojenskej akadémie mal zásadný vplyv, v roku 2002 schválený dokument rozvoja slovenskej armády, **Model 2010**.

Okrem toho, že k roku 2006 mala byť armáda plne profesionálna, výrazne sa znížili požiadavky na vzdelanie a početnosť dôstojníckeho zboru, čo sa prejavilo i v ďalšom vývoji vojenského školstva. Postupne sa utlmilo inžinierske a magisterské vzdelávanie a výučba sa začala preorientovávať iba na bakalárske vzdelanie.

V roku 2004 bola Vojenská akadémia zrušená. Tento rok možno označiť za rok prechodu vojenského školstva na nový systém prípravy vojenských profesionálov.

Sústava vojenských škôl sa v roku 2004 zmenila zásadným spôsobom. Prijatím zákona č. 455/2004 Z. z. o zriadení Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, o zlúčení Vojenskej leteckej akadémie generála Milana Rastislava Štefánika v Košiciach s Technickou univerzitou v Košiciach, o zriadení Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hádika a o zmene a doplnení niektorých zákonov k 1. septembru 2004 zanikla Vojenská akadémia v Liptovskom Mikuláši a Vojenská letecká akadémia generála Milana Rastislava Štefánika (ďalej len VLA) v Košiciach sa zlúčila s Technickou univerzitou v Košiciach.

K rovnakému dňu boli rovnakým zákonom zriadené Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika (ďalej len AOS) v Liptovskom Mikuláši a Národná akadémia obrany maršala Andreja Hádika (ďalej len NAO) v Liptovskom Mikuláši.

AOS bola zriadená ako bezfakultná vojenská vysoká škola univerzitného typu, ktorá realizuje vysokoškolské vzdelávanie v akreditovaných študijných programoch a NAO ako vzdelávacie a výcvikové centrum, ktoré uskutočňuje vojenské vzdelávanie a výcvik študentov AOS a profesionálnych vojakov formou kariérnych kurzov.

V akademickom roku 2003/2004 pokračovalo moratórium na prijímanie študentov do prvého ročníka v študijných odboroch zriadených podľa predchádzajúcich predpisov.

Tento akademický rok bol už v poradí druhým, v ktorom neboli prijatí študenti na štúdium. Z toho dôvodu pokračovali vo vysokoškolskom štúdiu na vojenských vysokých školách len študenti 3. až 5. ročníka.

Všetci študenti – vojaci prípravnej služby, študujúci na AOS a na Technickej univerzite Košice z VLA - boli organizačne zaradení do tabuliek počtov NAO a boli v jej naturálnom a finančnom zabezpečení.

V akademickom roku 2003/2004 na vojenských vysokých školách pokračovali vo vysokoškolskom štúdiu študenti v 10 akreditovaných študijných odboroch zriadených podľa predchádzajúcich predpisov.

V priebehu akademického roka 2003/2004 boli v AOS pripravené a akreditované tri nové študijné programy: **Elektronické systémy**, **Dopravné stroje a zariadenia** a **Manažment**. To umožnilo už v akademickom roku 2004/2005 otvoriť vysokoškolské štúdium v študijných programoch **Elektronické systémy** a **Dopravné stroje a zariadenia**. V študijnom programe **Manažment** sa otvorilo vysokoškolské štúdium až o rok neskôr.

Štúdium sa realizovalo v prvom stupni vysokoškolského vzdelávania a bolo založené na kreditovom systéme. Dĺžka štúdia bola 4 roky a absolventi získavali akademický titul „**bakalár**“ (v skratke Bc).

Vojenské vzdelávanie a výcvik študentov AOS boli programovo aj inštitucionálne odčlenené od vysokoškolského vzdelávania realizáciou vojenského programu kadetov. Tento obsahovo aj organizačne zabezpečovali školské jednotky a Centrum kariérneho rozvoja (ďalej CKR) NAO.

Treba poznamenať, že nový systém kariérnych kurzov pre dôstojníkov sa vo výcvikovom roku 2004 začal realizovať ešte v podmienkach Vojenskej akadémie a v CKR NAO sa tieto kurzy ďalej rozvíjali s ohľadom na nové podmienky, čo súviselo i so vstupom Slovenska do NATO.

Za zmienku určite stojí, že v roku 2004 sa naplno rozbehli kurzy pre nižších dôstojníkov v **JSOC-EE** a v roku 2006 bol zrealizovaný prvý kurz **národnej bezpečnosti** pre najvyšších dôstojníkov OS SR.

Nový systém vzdelávania sa odrazil aj v organizačnej štruktúre školy. Prípravu študentov v nových študijných programoch zabezpečovalo šesť novozriadených katedier a dva ústavy.

Pre dokončenie štúdia študentov päťročného štúdia bývalej VA ako i VLA Košice bolo z bývalých fakúlt Vojenskej akadémie vytvorených päť dočasných katedier. V roku 2006 úspešne ukončilo v AOS vysokoškolské štúdium 140 absolventov päťročného inžinierskeho a magisterského štúdia.

Týmto sa skončilo vysokoškolské vzdelávanie v študijných odboroch inžinierskeho a magisterského štúdia podľa starých programov a 5 dočasných katedier v tomto roku zaniklo.

Štruktúra ostatných katedier sa v priebehu ďalšieho obdobia školy menila podľa aktuálnych požiadaviek. Absolventi študijných bakalárskych programov získavali bakalárske vzdelanie a boli vyradení v hodnosti poručík.

Po ukončení prvého stupňa vysokoškolského vzdelávania nastupovali do vstupných

Dočasné katedry AOS 2004 - 2006

Katedra	Vedúci katedry
Katedra pozemných síl	plk. doc. Ing. Peter SPILÝ, PhD.
Katedra protivzdušnej obrany	doc. Ing. Pavel BUČKA, CSc.
Katedra logistiky	pplk. Ing. Miroslav ŠKOLNÍK, PhD.
Katedra zabezpečenia velenia	plk. doc. Ing. Ján PILLÁR, PhD.
Katedra vojenskej leteckej prípravy	plk. prof. Ing. Pavel PULIŠ, CSc.

odborných dôstojníckych kurzov (VODK) v dĺžke 1 - 13 mesiacov, absolvovaním ktorých získavali vojenskú odbornosť. Vzdelanie si potom mohli doplniť v druhom stupni vysokoškolského vzdelávania. Toto riešenie sa však časom ukázalo ako neefektívne.

Následne v procese transformácie rezortu obrany a národného systému vojenského vzdelávania a výcviku bola vykonaná integrácia inštitúcií v Liptovskom Mikuláši a na základe zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 144/2008 zo dňa 1. apríla 2008 bola Národná akadémia obrany maršala Andreja Hadíka k 31. 8. 2008 zrušená, jej funkcie prevzala AOS, k čomu bola upravená aj organizačná štruktúra školy.

Na 4-ročné bakalárske študijné programy boli prijímaní študenti do akademického roka 2007/2008. V ďalších dvoch akademických rokoch sa v súlade s Koncepciou na dokončenie transformácie vojenského školstva a integráciu Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika a Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadíka, vysokoškolské štúdium v bakalárskych študijných programoch neotváralo.

Dôvodom bola redukcia ďalšieho počtu vojenského personálu v základných pozíciách v dôstojníckych hodnostiach a zníženie potreby OS SR na dopĺňovanie hodnostného zboru dôstojníkov. Zo zrušenej NAO na báze Inštitútu strategických štúdií vznikol v rámci AOS k 1. 9. 2008 Ústav bezpečnosti.

Velitelia Národnej akadémie obrany

brig. gen. Ing. Mikuláš Regula	01. 09. 2004 - 11. 08. 2007
plk. Ing. Marián Áč, PhD	17. 09. 2007 - 30. 11. 2007
plk. Ing. Juraj Výrostek – poverený velením	01. 12. 2007 - 31. 08. 2008

Jeho súčasťou sa stal aj kurz národnej bezpečnosti. Ústav mal však krátke trvanie a o rok neskôr sa transformoval na Katedru bezpečnosti a obrany. Pod AOS prešlo z NAO aj Centrum kariérneho rozvoja, neskoršie premenované na Centrum vzdelávania (CV).

Toto pracovisko zabezpečuje kariérne vzdelávanie profesionálnych vojakov v celom

rozsaahu hodnostnej štruktúry OS SR: základný veliteľsko-štábny kurz pre hodnosť major (ZVŠK), vyšší veliteľsko-štábny kurz pre hodnosti podplukovník a plukovník (VVŠK), kurz národnej bezpečnosti (KNB) pre najvyšších dôstojníkov a vybraných civilných zamestnancov štátnej správy. CV realizuje i vstupné vojenské vzdelanie pre získanie požiadavky na vojenskú hodnosť poručík, nadporučík a kapitán v dôstojníckom kurze pre absolventov vysokých škôl (DKAVŠ).

Katedry AOS

Katedra	Prvý vedúci katedry / ústavu	Trvanie
Katedra manažmentu	prof. Ing. Milan SOPÓCI, PhD.	2004-2018
Katedra elektroniky	doc. RNDr. František NEBUS, PhD.	2004-2008
Katedra strojárstva	prof. Ing. Vladimír BELLA, CSc.	2004-2014
Katedra prírodných vied	doc. RNDr. Ferdinand CHOVANEC, CSc.	2004-2010
Katedra informatiky	doc. Ing. Marcel HAKAL, PhD.	2004-2012
Katedra humanitných a sociálnych vied	doc. RSDr. Jozef MATIS, PhD.	2004-2011
Ústav jazykovej prípravy	Mgr. Tatiana LINKOVÁ	2004-2011
Ústav/katedra telesnej výchovy a športu	Mgr. Ján PÁPAY, PhD.	2004-2009
Ústav bezpečnosti	plk. doc. Ing. Peter SPILÝ, PhD.	2008-2009
Katedra bezpečnosti a obrany	prof. Ing. Miroslav ŽÁK, DrSc.	2009-2014
Katedra humanitných vied a jazykov	doc. RSDr. Jozef MATIS, PhD.	2011-2015
Katedra voj. taktiky a operačného umenia	doc. Ing. Jaroslav VARECHA, PhD.	2019-
Katedra logistického zabezpečenia	doc. Ing. Lubomír BELAN, PhD.	2019-

Prostredníctvom medzinárodného kurzu pre štábnych dôstojníkov (International Staff Officers' Course - ISOC), plnila AOS taktiež úlohu výcvikového centra krajín partnerstva za mier (Partnership for Peace Training Centre - PTC) a poskytovala kariérne vzdelávanie a výcvik pre profesionálnych vojakov z krajín NATO a PfP.

Centrum vzdelávania zabezpečuje v Školiacom pracovisku elektrotechnikov (ŠPE) odborné vzdelávanie elektrotechnikov pre potreby OS SR. V súlade so zákonom č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch organizuje CV doplňujúce pedagogické štúdium a v rámci celoživotného vzdelávania zastrešuje prostredníctvom univerzity tretieho veku aj vzdelávanie seniorov.

Významným pracoviskom školy, ktoré prešlo z NAO pod AOS je Simulačné centrum. Dnes je vybavené najmodernejšími počítačovými technológiami a zabezpečuje ďalšie vzdelávanie, výcvik a cvičenia kadetov AOS, profesionálnych vojakov OS SR, zahraničných vojakov, ako i príslušníkov krízového manažmentu štátnej a verejnej správy.

V októbri 2005 bola na AOS otvorená univerzita tretieho veku a v rokoch 2005 až 2010 bolo v akadémii realizované doplňujúce pedagogické štúdium pre profesionálnych vojakov a zamestnancov Ozbrojených síl SR.

AOS v priebehu rokov 2009 a 2010 úspešne absolvovala komplexnú akreditáciu vysokej školy a v roku 2012 získala právo udeľovať akademické tituly v ďalších akreditovaných študijných programoch.

Po dvojročnej prestávke v akademickom roku 2010/2011 privítala AOS nových študentov, ktorí nastúpili na 3-ročné denné bakalárske štúdium v akreditovaných študijných programoch elektronické systémy a manažment vojenskej organizácie a rok neskôr aj v študijných programoch zbraňové systémy, zbrane a ich časti a počítačové systémy, siete a služby.

Obdobie rokov 2005-2012 bolo charakterizované permanentnou transformáciou OS SR a hľadaním jej optimálneho modelu fungovania, čo súviselo aj s transformáciou vojenského vysokého školstva, ktorá okrem iného ovplyvnila aj počty zamestnancov AOS, a tým aj zmenu kvalifikačnej štruktúry vysokoškolských učiteľov.

Orgány akademickej samosprávy sa v rámci akadémie volili v súlade so štatútom školy pravidelne každé 4 roky. Prvým zvoleným predsedom Akademického senátu AOS bol v r. 2004 doc. Ing. Ján Ochodnický, PhD., neskoršie bola v r. 2008 zvolená do tejto funkcie doc. PhDr. Mária Petrufová, PhD., nasledoval v r. 2012 Ing. Štěpán Pavlov, PhD., od r. 2016 bol predsedom Ing. Vladimír Andrassy, PhD. a v r. 2020 mjr. Ing. Jaroslav Kompan.

V roku 2016 prešla Akadémia ozbrojených síl komplexnou akreditáciou.

Na základe jej výsledkov minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky priznal právo Akadémii ozbrojených síl udeľovať príslušné akademické tituly v študijných programoch:

Elektronické systémy (1. stupeň),
Počítačové systémy, siete a služby (1. stupeň),
Manažment vojenskej organizácie (1. stupeň),
Bezpečnosť a obrana štátu (1., 2. a 3. stupeň),
Elektronické zbraňové systémy (1., 2. a 3. stupeň),
Vojenské spojovacie a Informačné systémy (1., 2. a 3. stupeň)
Zbraňové systémy, zbrane a ich časti (1., 2. a 3. stupeň).

Akadémii ozbrojených síl bolo postupne priznané právo uskutočňovať habilitačné konanie a konanie na vymenúvanie profesorov v odbore národná a medzinárodná bezpečnosť, vojenské spojovacie a informačné systémy a výzbroj a technika ozbrojených síl.

Do roku 2022 udelila Akadémia ozbrojených síl v týchto odboroch 12 vedecko-pedagogických titulov „docent“ a troja vysokoškolskí učители boli vymenovaní za vysokoškolských profesorov prezidentom Slovenskej republiky.

Od roku 2018 poskytovala Akadémia ozbrojených síl štúdium vo všetkých stupňoch vysokoškolského vzdelávania v študijných programoch bezpečnosť a obrana štátu, elektronické zbraňové systémy, vojenské spojovacie a informačné systémy a zbraňové systémy, zbrane a ich časti.

Na základe Zmluvy o spolupráci medzi Akadémiou ozbrojených síl a Technickou univerzitou v Košiciach bolo od akademického roka 2016/2017 realizované prijímanie študentov/kadetov na Leteckú fakultu Technickej univerzity v Košiciach na druhý stupeň vysokoškolského štúdia v dennej forme na vybrané študijné programy (letecké odbornosti) a od roku 2017/2018 aj na prvý stupeň vysokoškolského štúdia v dennej forme.

Na základe vykonávacej dohody medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Ministerstvom obrany Českej republiky vo vysokoškolskom štúdiu príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky na Fakulte vojenského

zdravotníctva Univerzity obrany bolo od akademického roka 2017/2018 realizované prijímanie študentov/kadetov na magisterské štúdium v dennej forme v študijnom programe vojenské všeobecné lekárstvo.

Na úspešnosť uvedených projektov vysokoškolského vzdelávania vojenského personálu v kooperácii s domácimi a zahraničnými univerzitami nadviazalo v roku 2018 podpísanie Vykonávacej dohody medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Ministerstvom obrany Českej republiky o vysokoškolskom štúdiu príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky na Fakulte vojenského leadershipu Univerzity obrany v Brne.

Prví študenti boli prijatí na 5-ročné vojenské magisterské denné štúdium v študijnom programe riadenie a použitie ozbrojených síl (špecializácia veliteľ chemických jednotiek) v akademickom roku 2019/2020.

V roku 2018 Akadémia ozbrojených síl získala úplnú inštitucionálnu akreditáciu NATO (Re-Evaluation Report for the Institutional Accreditation of the Armed Forces Academy, Slovakia).

Inštitucionálna akreditácia vyžadovala, aby dotknutá vzdelávacia a výcviková inštitúcia (Education and Training Facility – ETF) implementovala aliančný vnútorný systém manažmentu kvality, a tiež aby preukázala svoj príspevok pre NATO.

V akademickom roku 2010/2011 po dvojročnej prestávke, boli prijatí noví študenti na denné trojročné bakalárske štúdium v akreditovaných študijných programoch.

Uskutočnilo sa aj prijímacie konanie na jednoročné externé inžinierske štúdium pre absolventov denného bakalárskeho štúdia, ktorí ukončili štúdium v rokoch 2008 a 2009, zo štúdia boli vyradení a ďalej po zaradení k útvarom OS SR pokračovali v kvalifikačnom štúdiu vo Vstupnom odbornom dôstojníckom kurze (VODK).

V roku 2010 prebehlo na AOS aj prijímacie konanie na doktorandské štúdium v novo akreditovanom študijnom programe Bezpečnosť a obrana štátu.

V akademickom roku 2009/2010 študovalo na AOS v dvoch ročníkoch štvorročného denného bakalárskeho štúdia a externého inžinierskeho štúdia spolu 241 študentov.

rektori Akadémie ozbrojených síl

plk. prof. Ing. Ján Kurty, PhD	01. 09. 2004 - 31. 08. 2008
brig. gen. doc. Ing. Miroslav Kelemen, PhD.	01. 09. 2008 - 31. 07. 2011
doc. Ing. Pavel Nečas, PhD. – <i>poverený výkonom funkcie</i>	01. 08. 2011 - 07. 05. 2012
brig. gen. doc. Ing. Boris Ďurkech, CSc.	08. 05. 2012 - 31. 10. 2015
doc. Ing. Jozef Puttera, CSc.	01. 11. 2015 - 31. 10. 2023

V akademickom roku 2010/2011 škola otvorila 3-ročné denné bakalárske štúdium v študijných programoch manažment vojenskej organizácie a elektronické systémy a 1-ročné externé inžinierske štúdium v študijných programoch elektronické systémy, manažment obranných zdrojov a zbraňové systémy zbrane a ich časti.

Od septembra 2010 pokračovala vysokoškolská príprava v 4. ročníku štvorročného denného bakalárskeho štúdia, ktorá bola v roku 2011 ako štvorročné denné bakalárske štúdium na AOS ukončená.

V nasledujúcich rokoch sa vzdelávanie uskutočňovalo iba v 3-ročných denných bakalárskych a v 3-ročných externých inžinierskych a magisterských študijných programoch.

V tomto období sa zmenila i organizačná štruktúra školy. Zanikla katedra prírodných vied, jej úlohu prevzali katedry informatiky a elektroniky, zlúčila sa katedra humanitných a sociálnych vied s Ústavom jazykovej prípravy a vznikla katedra humanitných vied a jazykov, Ústav bezpečnosti sa transformoval na katedru bezpečnosti a obrany.

V akademickom roku 2018/2019 sa uskutočňovalo vzdelávanie v trojročných denných vojenských bakalárskych študijných programoch, v trojročných externých vojenských inžinierskych a magisterských študijných programoch a v päťročných externých doktorandských študijných programoch. V tomto období došlo v AOS k vytvoreniu dvoch nových vojenských katedier - vznikla katedra vojenskej taktiky a operačného umenia a transformáciou katedry manažmentu vznikla katedra logistického zabezpečenia.

Významným momentom bol akademický rok 2019/2020. Od tohto dátumu uskutočňovala AOS vzdelávanie v štyroch trojročných denných vojenských bakalárskych študijných programoch a v dvojročných denných vojenských inžinierskych a magisterských študijných programoch ako kontinuálne 5 ročné štúdium.

V akademickom roku 2021/2022 poskytovala AOS vysokoškolské vzdelávanie v akreditovaných študijných programoch vo všetkých troch stupňoch. Študijné programy sú koncipované tak, aby svojim rozsahom pokrývali nosnú časť vojenských odborností OS SR. K 31. 12. 2022 mala AOS akreditované študijné programy pre 1., 2. a 3. stupeň vysokoškolského vzdelávania - bezpečnosť a obrana štátu, elektronické zbraňové systémy, vojenské spojovacie a informačné systémy, zbraňové systémy, zbrane a ich časti. Na základe zmlúv s Technickou univerzitou v Košiciach a Univerzitou obrany v Brne študovali kadeti AOS ako riadni študenti týchto univerzít v ďalších vojenských odbornostiach.

Potreby OS SR pre málopočetné odbornosti sú pokrývané aj prostredníctvom Dôstojníckeho kurzu pre absolventov vysokých škôl na základe požiadaviek Personálneho úradu OS SR.

Na začiatku akademického roka 2021/2022 začalo študovať v AOS vo všetkých stupňoch a formách vysokoškolskej prípravy 536 študentov. Ich počet sa má v nasledujúcich rokoch naďalej zvyšovať, čo bude ďalšou výzvou pre jej vedenie, učiteľov, veliteľov aj ostatných zamestnancov, a tiež pre vývoj a rozvoj infraštruktúry školy.

Centrum ďalšieho vzdelávania sa reorganizovalo na Centrum vzdelávania.

V nasledujúcich rokoch začal postupne narastať počet študentov školy. Kým okolo roku 2010 to bolo niečo cez 200 študentov, tak na začiatku akademického roka 2016/2017 začalo študovať vo všetkých stupňoch a formách vysokoškolskej prípravy 407 študentov.

50 rokov vojenského vys

okého školstva na Liptove

50 rokov vojenského vysokého školstva na Liptove

Spojovacie vojsko

Rozkazom prezidenta republiky č. 08 z 28. júna 1972 a vykonávacím rozkazom ministra národnej obrany č. 009/1972 bola zriadená aj Vysoká vojenská technická škola v Liptovskom Mikuláši ku dňu 1. 9. 1973 s cieľom prípravy veliteľov a technikov protivzdušnej obrany a spojovacieho vojska.

Vývoj vojenského školstva a príprava vojenských profesionálov je vždy veľmi citlivým odrazom celospoločenskej situácie. Rok 1972 priniesol v rámci projektu „Ďalšieho rozvoja československej vzdelávacej sústavy“ aj úlohy pre novú školskú sústavu Československej ľudovej armády (ČSLA) a jej rozvoj. Rozkazom prezidenta republiky č. 08 z 28. júna 1972 a vykonávacím rozkazom ministra národnej obrany č. 009/1972 bola zriadená aj Vysoká vojenská technická škola v Liptovskom Mikuláši ku dňu 1. 9. 1973 s cieľom prípravy veliteľov a technikov protivzdušnej obrany a spojovacieho vojska.

Organizačná štruktúra školy a pedagogický zbor svojou odbornosťou a zameraním odrážali tradície Leteckého technického učilišťa (1950), neskôr Technického učilišťa (1960) s reflexiou na zavedenie rakiet do výzbroje armády a Vojenskej strednej odbornej školy elektrotechnickej a rádiolokačnej, teda odborností PVO a RTV.

Škola tak v počiatočných rokoch predstavovala akýsi hybridný systém súbežného stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania s postupnou gradáciou vysokoškolskej prípravy u odborností PVO a RTV s jediným pedagogickým zborom.

Stredoškolskú prípravu spojovacích odborností historicky zabezpečovala SVOŠ v Novom Meste nad Váhom, a tak odborníci na spojenie, v štruktúre začínajúcej vysokej školy, prirodzene chýbali.

Na škole boli len štyria spojári:

- mjr. Ing. Tomáš Vagaský (náčelník spojenia posádky - NS);
- mjr. Ing. Václav Dobeš (starší učiteľ učebnej skupiny taktiky a streľby);
- kpt. Jozef Bátora (veliteľ veliteľskej čaty - zástupca NS posádky pre Mokrad)
- kpt. Stanislav Spišiak (veliteľ školskej roty vojenskej strednej odbornej školy).

Veliteľsko štábne vozidlo OT-64 R3MT pri prejazde potoka Palúdzanka (Dúbravská dolina)

Katedra odbornej spojovacej prípravy (108)

Tento kritický stav bol riešený personálnym doplnením v roku 1973 o spojárov:

- z výskumného ústavu 060 v Prahe:
pplk. Ing. Vladimír Slávik, ktorý bol poverený funkciou zástupcu náčelníka VVTŠ pre učebnú a vedeckú činnosť,
- z Vojenskej akadémie Antonína Zápotockého v Brne:
mjr. Ing. Bohumil Hácha, mjr. Ing. Miroslav Tvrdoň, kpt. Ing. Vladimír Trgala, por. Ing. Ondrej Vítaz, por. Ing. Martin Marko, ppor. Peter Šimčík,
- zo Spojovacieho učilišťa v Novom Meste nad Váhom:
mjr. Ing. Štefan Štefanička, rtm. Vladimír Janove, rtm. Ján Lukáč, rtm. Rudolf Huna, ppor. Jaroslav Devečka, ppor. Michal Krajčovič, ppor. Miroslav Bžiský, ppor. Stanislav Maruščák.

V prvej fáze boli skúsenejší dôstojníci s vojenskou a pedagogickou praxou zaradení na pedagogické funkcie na katedru spoločne pre vysokoškolskú a stredoškolskú prípravu, poručníci a podporučníci na veliteľské funkcie školských jednotiek a štáb výcvikového pluku, rotmajstri na technické funkcie.

Ďalšie doplňovanie spojovacích odborníkov sa uskutočňovalo každý nasledujúci rok, spravidla absolventmi VA AZ Brno.

K 1. 9. 1973 bola na prípravu spojárov tabuľkovo vytvorená **Katedra odbornej spojovacej prípravy (108)**, zložená z dvoch (neskôr z troch) učebných skupín. Jej jediným príslušníkom bol mjr. Ing. Ján Štefko, ktorý bol do vznikajúcej školy prevelený z funkcie veliteľa spojovacieho práporu divízie (Prešov). Od septembra 1974 túto katedru riadil plk. Ing. Stanislav Cimbůrek, ktorý prišiel zo spojovacieho pluku 4.A. (Písek).

S rastúcimi požiadavkami na vyučovanie technických predmetov v roku 1976 dochádza k rozdeleniu **Katedry odbornej spojovacej prípravy (108)** na dve katedry.

Vzniká nová **Katedra odbornej prípravy spojovacej techniky (112)** so štyrmi skupinami. Náčelníkom tejto katedry bol plk. Ing. Vladimír Slávik, ktorý viedol Katedru základov technickej prípravy, jeho zástupcom plk. doc. Ing. Štefan Štefanička, CSc. Súčasne do funkcie náčelníka katedry 108 nastúpil pplk. Ing. Ivan Bumbál z funkcie spojovacieho náčelníka divízie v Českých Budejoviciach.

Katedra 112 bola obsadená pedagógmi a technikmi z reorganizovanej Katedry odbornej spojovacej prípravy (pplk. Ing. Tvrdón, pplk. Ing. Štefanička, mjr. Ing. Hácha, kpt. Ing. Šabouk, por. Ing. Nerud, por. Ing. Marko, por. Ing. Labay, nrtm. Bella), pedagógmi z Katedry základnej technickej prípravy (plk. Ing. Slávik, por. Ing. Ondrej Víťaz) a absolventom VAAZ Brno (kpt. Ing. Jiří Ondrašík).

V tomto personálnom zložení obe katedry zabezpečili kvantitatívny rozsah výučby pre oba druhy vysokoškolskej prípravy spojárov a aj jej kvalitatívny rast. Jeden druh, označovaný ako **VEI 3 KV - veliteľsko - inžiniersky spojovací**, bol určený pre absolventov VSOS, DDS a RDS s vojskovou praxou a trval tri roky.

Druhý, **označovaný VOSpoj 4 – vojensko-odborný spojovací**, bol určený pre študentov, ktorí nastupovali z radov občianskej mládeže a absolventov VSOS bez vojenskej praxe. Táto príprava trvala 4 roky a bola realizovaná pre dve špecializácie: **dial'ková oznamovacia technika (DOT)** a **rádiová technika (RT)**. Oba druhy vysokoškolskej prípravy boli koncipované s vtedajšími potrebami spojovacieho vojska.

Katedra odbornej prípravy spojovacej techniky (112)

Odborná učebňa rádioreléovej stanice RDM 12

Okrem úprav a dopĺňovania študijnej dokumentácie a metodickej prípravy začínajúcich učiteľov bolo hlavné úsilie venované budovaniu učebne výcvikovej základne s technikou. Spojovacie katedry vychádzali z nulovej učebnej a výcvikovej základne.

Budovanie sa začalo už v školskom roku 1973/74 v Považských kasárňach (objekt „C“), keď boli na budove „BAUMS“ vybudované svojpomocne dve učebne fonickej a telegrafnej prevádzky spojovacej techniky s testovacím zariadením „Modifika“. Postupne sa budovali ďalšie učebne a uzatvorený televízny okruh.

Výstavba a zariadenie technikou vrcholilo úsilím oboch kateder v šk. roku 1975/76, keď katedra 112 uviedla do používania ďalších 6 špeciálnych učební (telegrafnej a linkovej techniky, rádioreléovej techniky RDS 66 a RDM-12) a učební umiestnených aj v upravených garážových priestoroch s familiárnym označením „vidiek“ (učebne s RM 31Ms, R 118, R 140, spojovacia dielňa), prenosné rádiové

stanice, vozidlové a tankové stanice, veliteľsko - štábná zástavba R 3AT na 2 poschodí budovy 4).

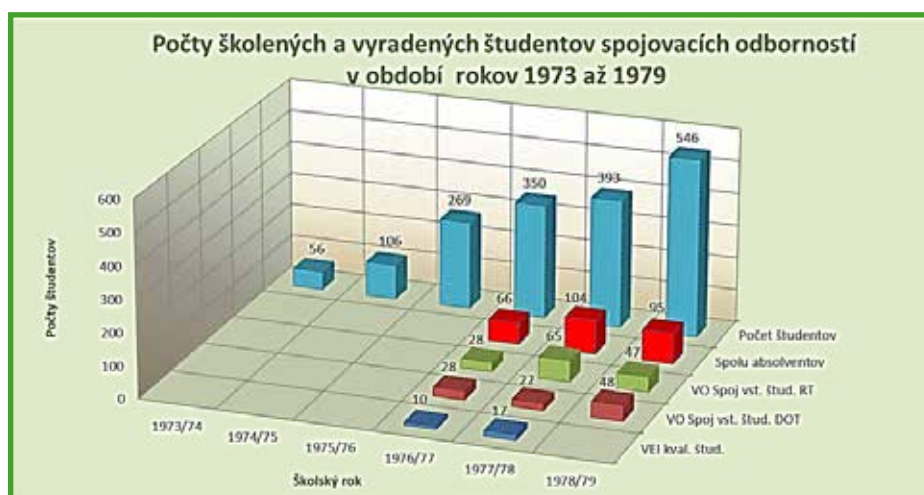
Katedra 108 vybudovala učebňu spojovacieho uzlu SUD 1-1, kabinetu organizácie spojenia. Budovanie učební a laboratórnych prípravkov svojpomocne učiteľmi kateder, s využitím foriem zlepšovateľského hnutia, bolo v tomto období jediným dostupným spôsobom, ako na katedrách vytvoriť najnutnejšiu učebno-výcvikovú základňu na prípravu študentov jednotlivých špecializácií.

Praktický výcvik v teréne s mobilnou spojovacou technikou narážal na priestorové a majetkové obmedzenia. Napriek problémom sa výcvik uskutočňoval v priestore Lazisko, Dúbravská dolina, Kaleník a Závažná Poruba. Výcvik s prenosnou technikou sa vykonával aj v priestoroch zadný Háj, ústie Žiarkej doliny a Bobroveckej doliny.

Spojovacie sily a prostriedky vznikajúcej vysokej školy boli organizačne vo veliteľskej rote „M“ a jej spojovacej čate - veliteľ rtm. Rudolf Huna, od roku 1977 rtm. Václav Myslivec v kasárňach pod Hájom (objekt „A“), veliteľskej čate

v objekte Mokrad (objekt „B“) - veliteľ kpt. Jozef Batora a v rámci výcvikovej roty „V“, neskôr vznikla samostatná spojovacia rota označená „J“, ktorej velením bol poverený kpt. František Klenko a v roku 1976 ju prevzal veliteľ por. Ing. Jaroslav Devečka a v spojovacej čate v Považských kasárňach (objekt „C“) bol veliteľom rtm. Ján Lukáč.

Nárast počtu študentov spojovacích odborností v oboch formách vysokoškolskej prípravy VEI 3 KV a VOSpoj a jednotlivých špecializácií v rokoch 1973 - 1979 je v grafe.

Nárast počtu študentov spojovacích špecializácií vo VVTŠ ČSSP bol pomalý, determinovaný celospoločenskou atmosférou, nízkym záujmom o vojenské povolanie, ale aj tým, že tradície vzdelávania spojárov na rozdiel od odborností protivzdušnej obrany a rádiolokácie, boli naviazané na Nové Mesto nad Váhom (Spojovacie učilište Podjavorinských partizánov a pokračujúcu Vojenskú strednú odbornú školu (VSOŠ) a Vojenskú akadémiu Antonína Zápotockého v Brne.

V prvej etape existencie školy boli študenti trojročného kvalifikačného štúdia organizovaní v samostatnej rote so študentmi odboru PVO pod velením **pplk. Buriana**, neskôr **pplk. Matiju**. Ubytovanie počas prvých dvoch rokov mali v objekte „A“ v budove „*Bučina*“, časť pre nedostatok ubytovacích kapacít aj v ubytovni FC34 Liptovský Mikuláš – Palúdzka, tretí rok na vysokoškolskom internáte „*Dominanta*“.

Študenti štvorročného vstupného štúdia boli organizovaní v školských rotách. V prvej rote pod velením **mjr. Jaromíra Povolného** boli študenti z radov civilnej mládeže a vojenských gymnázií, v druhej rote **mjr. Bohumíra Pastorka** boli absolventi VSOŠ.

V školskom roku 1975/76 po reorganizácii školských jednotiek vznikli školské oddiely. 2. školský oddiel bol vytvorený zo študentov spojovacích odborností pod velením **pplk. Miroslava Menkynu**.

Štátna skúška pred komisiou

Prvé výstupy vzdelávacej činnosti katedry odbornej spojovacej prípravy a katedry odbornej prípravy spojovacej techniky prišli v závere školského roka 1976/77.

Prvé štátne skúšky študentov spojovacích odborností absolvovalo 56 študentov štvorročného štúdia VOISpoj 4 a desať študentov trojročného štúdia VEI 3 KV. Šesť študentov skončilo s vyznamenaním. V komisiách na štátne skúšky boli aj pedagógovia z Vojenskej akadémie AZ a odborníci zo spojovacích útvarov.

S odstupom času je možné konštatovať, že príprava týchto študentov, aj keď začínajúcimi pedagógmi, bola dobrá.

Práve z týchto študentov po praxi vo vojenských útvaroch bol neskôr doplnený pedagogický zbor katedier (**Ing. Milan Žilka**, **Ing. Ján Mlynarčík**, **Ing. Ján Matlák**). Mnohí z nich v ČSLA dosiahli vysoké vojenské hodnosti i funkcie (napr.: **plk. Ing. Štefan Bugár** – spojovací náčelník VVO). Za krátke obdobie (šesť rokov) vyškolili obe katedry pre spojovacie vojsko spolu 256 dôstojníkov – inžinierov.

Paralelne s pedagogickou činnosťou už v počiatočnom období existencie spojovacích katedier bola do popredia daná vedecká príprava pedagogického zboru.

Školenie vo vedeckej príprave sa uskutočňovalo predovšetkým na Vojenskej akadémii AZ.

Do vedeckej výchovy v rokoch 1973 až 1978 postupne nastúpili:

mjr. Ing. Bohumil Hácha, **mjr. Ing. Miroslav Tvrdoň**, **pplk. Ing. Štefanička**, **pplk. Ing. Ivan Bumbál**, **pplk. Ing. Vendelín Trepáč**, **npor. Ing. Igor Vířaz**, **kpt. Ing. Jiří Ondrašík**, **mjr. Ing. Milan Fatyka** a **Ing. Albín Volček**.

Vedeckovýskumná činnosť bola limitovaná značnou pedagogickou záťažou, malými skúsenosťami z riadenia vedeckej práce, návykmi a osvojením si metód vedeckej práce neskúsenými a mladými učiteľmi. Vedecká práca bola v prvej fáze prepojená s výchovno-vzdelávacím procesom a jeho potrebami, s riešením vnútorných vedeckých úloh VVTŠ a až na konci tohto obdobia s riešením dvoch rezortných vedeckých úloh zadaných MNO/SVŠ. Efektívne zapojenie študentov do vedeckej a odbornej práce (VOČP) bolo v tomto období nad sily pedagógov a len veľmi ťažko sa rozbiehala činnosť vedeckých krúžkov a práca pomocných a pedagogických síl.

Odborná učebňa spojovacieho uzla (SUD 1-1) v budove BAUMS v Považských kasárňach (objekt „C“) – vyučujúci **pplk. Ing. Antonín Galeta**

Koncom 70-tych rokov pokračuje proces reorganizácie armády, organizačná prestavba druhov vojsk, špeciálnych vojsk a tyla. Zdokonaľujú sa formy, metódy prípravy výcviku a výchovy s dôrazom na efektívnosť. Súčasne dochádza k modernizácii a prezbrojovaniu armády modernou technikou. To má priamo aj nepriamo vplyv aj na vojenské školy a ich prechod od extenzívnych metód k intenzívnym a ku kvalite ako rozhodujúcemu kritériu.

Rádiové spojenie stanicou RDM 61

Ďalšia organizačná prestavba s cieľom prispôbiť organizačnú štruktúru školy a uskutočniť obsahovú prestavbu štúdia v súlade s úlohami 165. a 166. kolégia ministra národnej obrany sa začala v školskom roku 1978/79. Tým sa skončila významná etapa polozenia základov vysokoškolského vzdelávania spojovacích odborníkov vo VVTŠ.

Rozkaz ministra národnej obrany č. 009/1979 začal obsahovú aj štrukturálnu prestavbu vojenskej školskej sústavy. Na splnenie úloh v príprave špecialistov rôznych druhov vojsk boli aj na VVTŠ prijaté opatrenia.

K zmenám došlo v dĺžke štúdia, ktorá bola 4-ročná pre veliteľsko-inžinierske smery a 5-ročná pre vojensko-inžinierske smery.

Ďalšou úlohou bolo prevzatie študentov vybraných študijných odborov, medzi inými spojovacieho vojensko-inžinierskeho odboru a odboru automatizovaných systémov velenia (ASV) v súlade s profiláciou VVTŠ na technicko-odbornú podľa rozkazu ministra národnej obrany č.13/1980.

Všetky uvedené kroky mali vytvoriť kvalitatívne nové podmienky pre existenciu školy s cieľom zabezpečiť: *...„nevyhnutný prechod od extenzívneho rozvoja k prevažne intenzívnym metódam a formám a ku kvalite ako rozhodujúcemu kritériu“*

V organizácii štúdia bol na základe rozkazu prezidenta republiky č. 13. zo dňa 22. 07. 1979 a v súlade so zákonom č. 30/1979 Zb. o vysokých školách uskutočnený prechod školy na fakultný systém.

Tak boli na VVTŠ zriadené štyri fakulty:

Fakulta protiletadlovej techniky PVOŠ,

Fakulta rádiolokácie a automatizovaných systémov velenia,

Fakulta protivzdušnej obrany pozemných vojsk,

Spojovacia fakulta.

Vytvorením fakulty bol v auguste 1979 poverený náčelník katedry 108 pplk. Ing. Ivan Bumbál, ktorého v závere roka vystriedal ustanovením do funkcie náčelníka fakulty pplk. Ing. Jozef Dvorštiak. Zástupcom náčelníka fakulty sa stal pplk. Ing. Václav Dobeš, zástupcom pre veci politické pplk. RSDr. Ján Ondruška. Fakulta bola dislokovaná v objekte „C“ – Považské kasárne. V tomto objekte bola umiestnená aj katedra odbornej prípravy, spojovacích sústav a prevádzky

(108), ktorú riadil plk. Ing. Ivan Bumbál, CSc.

Druhú katedru odbornej prípravy spojovacej techniky (112) viedol plk. Ing. Vladimír Slávik. Obidve katedry v tomto objekte vybudovali učebnú a výcvikovú základňu pre spojovacie špecializácie vlastnými silami v budove „BAUMS“, 2. poschodí budovy č. 4. a prestavaných garážach na učebne rádiovej techniky stredného výkonu „VIDIEK“.

Organickou súčasťou fakulty boli aj štyri vysokoškolské odbory s poslucháčmi fakulty (velitelia mjr. Vladimír Čevela, npor. Stanislav Maruščák, npor. Ing. Pavol Balážik a npor. Pavol Harský). Ďalším prvkom fakulty bola zabezpečovacia rota „J“, ktorá podporovala praktický výcvik na mobilnej spojovacej technike. Jej veliteľom sa stal v roku 1979 „čerstvý“ absolvent VVTŠ por. Ing. Milan Horvát a tejto rote velil do roku 1982.

Prechod na fakultnú organizáciu s novými študijnými odbormi bol osobitný aj tým, že došlo k predĺženiu doby vysokoškolského štúdia, zmenám v študijných programoch a štrukturálne logických väzbách predmetov, ich obsahu a zavedeniu diplomových prác ako povinnú súčasť štúdia.

Školský rok 1979/1980 bol pomerne zložitý pre vedenie školy, fakultu i pedagógov a študentov. V tomto roku boli plnené úlohy spojené s aktívnou účasťou študentov na spartakiáde v Prahe a vojenskej prehliadke v Bratislave.

Spojovacie katedry prešli vnútornou reštrukturalizáciou a okrem plnenia pedagogických a vedeckých úloh pripravovali projekty na materiálne zabezpečenie a zriadenie nových pracovísk (laboratórií s reálne zavádzanou technikou do výzbroje spojovacieho vojska) v intenzívne budovanom novom areáli Demänová.

V roku 1980 až 1981 začala postupná redislokácia učební mobilnej rádiovej techniky do študijného centra v Demänovej v provízornej inštalácii technologických rozvodov napájania.

V rokoch 1981 a 1982 sa finalizovala výstavba laboratórií a špeciálnych učební v bloku katedier A (Kt 112) a v nasledujúcom roku 1983 aj v bloku katedier B (Kt 108). Táto zástavba bola realizovaná dodávateľsky vojenským opravárenským závodom 064 Hradec Králové a 065 Český Tešín.

Špeciálna učebňa R 118 BM

Obe katedry tak získali zodpovedajúcu materiálno-technickú základňu so spojovacou, meracou a audiovizuálnou technikou, ktorá umožňovala teoretickú aj praktickú prípravu študentov spojovacích odborností. Napriek pretrvávajúcim problémom s náborom poslucháčov Spojovacia fakulta v nasledujúcom období postupne zvyšovala počty študujúcich a neskôr preberala aj študentov niektorých špecializácií z Vojenskej akadémie AZ v Brne. Fakulta počtom školených študentov bola najväčšou v rámci školy. V niektorých rokoch mala až 40% z celkového počtu študentov VVTŠ.

Pomerne diverzifikovaná príprava spojovacích špecialistov (veliteľsko-inžinierske odbory VE4, VE14KV, VE15D, vojensko-inžiniersky odbor VO15, ...) sa uskutočňovala na dvoch finálnych katedrách.

Katedra odbornej prípravy, spojovacích sústav a prevádzky (108) zabezpečovala vojenskú odbornú prípravu v oblasti organizácie spojenia pre taktický stupeň velenia a riadenia a praktickú prípravu na budovanie spojovacích uzlov miest velenia.

Katedra organizácie spojenia a prenosu informácií (Kt 108)

NKt plk. Ing. Antonín GALETA, CSc.
ZNKt pplk. Ing. Anton MAGUTH
sektretárka o.z. Viera LENÁRTOVÁ

Skupina organizácie spojenia
NSK mjr. Ing. Albín VOLČEK (do 1985)
pplk. Ing. Jozef KAŠŠA, CSc.

Skupina spojovacích uzlov
NSK pplk. Ing. Milan KORMOŠ (do 1987)
nplk. Ing. Ján JAKUBEK, CSc.

Skupina komutácie a prenosu informácií
NSK mjr. Ing. Antonín LEHOVEC

Neoddeliteľnou súčasťou bola aj príprava študentov na prevádzkové úlohy spojené s príjmom a vysielaním telegrafie a ďalekopisnou prevádzkou.

Na katedre pracovalo 17 vedecko pedagogických pracovníkov, dvaja technici a administratívna pracovníčka.

Vedením katedry bol poverený po vzniku fakulty plk. Ing. Ján Štefko a po jeho odchode do výslužby v roku 1983, katedra zmenila svoj názov na katedru organizácie spojenia a prenosu informácií.

Náčelníkom katedry bol ustanovený plk. Ing. Antonín Galeta.

Organizačná štruktúra a personálne obsadenie katedier v osemdesiatych rokoch (1983 až 1991) je na obrázku.

Katedra odbornej prípravy spojovacej techniky (112) zabezpečovala komplexnú vojensko-technickú prípravu študentov na exploatáciu spojovacej techniky zavedenej v ČSLA na všetkých stupňoch velenia a riadenia s dôrazom na novo zavádzané spojovacie systémy v rámci WZ.

Katedru tvorilo 27 vedecko-pedagogických pracovníkov, štyria technici a administratívna pracovníčka. Katedru viedol plk. Ing. Vladimír Slávik a od roku 1983 bol náčelníkom katedry ustanovený plk. Ing. Štefan Štefanička, CSc.

Organizačná štruktúra a personálne obsadenie katedry v osemdesiatych rokoch (1983 až 1991) je na obrázku.

Katedra odbornej prípravy spojovacej techniky (Kt 112doc.)

NKt plk. doc. Ing. Štefan ŠTEFANIČKA, CSc.
ZNKt pplk. doc. Ing. Bohumil HÁCHA, CSc.
sektretárka o.z. Táňa Kulová, o.z. Irena Lišková,
o.z. Zlana Miháliková, o.z. Vlasta Mäšiarová

Skupina rádiovkej techniky
NSK pplk. Ing. Martin MARKO, CSc.

Skupina diaľkových spojov
NSK mjr. Ing. Cyril KUŽMA

Skupina komutácie a prenosu informácií
NSK pplk. doc. Ing. Jiří ONDRAŠÍK, CSc.

Skupina spojovacej techniky
NSK mjr. Ing. Václav NERUD, CSc.

Skupina zabezpečenia výučby
NSK kpt. Ing. Ján MLYNARČÍK

V období 80-tych rokov sa úspešne rozvinula aj vedecko odborná činnosť poslucháčov a práca vo vedeckých krúžkoch i práca s vedecko-pedagogickými silami poslucháčov a práca vo vedeckých krúžkoch i práca s vedecko-pedagogickými silami.

Poslucháči fakulty sa podieľali na spracovaní prípravkov na meranie, technickej úprave odborných učební, budovaní uzatvoreného televízneho okruhu, návrhu metodických postupov obsluhy a údržby spojovacích prostriedkov a tvorby programových produktov pre automatizované systémy merania IMS-II.

Aj naďalej bol na fakulte kladený veľký dôraz na praktický výcvik s mobilnou technikou v teréne (Lazisko, Kaleník, Závažná Poruba).

Narastajúci počet študentov si vynútil aj zvýšenie počtu mobilnej spojovacej techniky. Boli zlúčené spojovacie jednotky a prostriedky veliteľskej čaty a veliteľskej rot (M+V) a bola vytvorená výcviková spojovacia rota „J“.

Jej vyťaženie bolo značné a len v zimnom semestri v školskom roku 1982/83 spojovacia technika odpracovala 16 743 prevádzkových hodín.

Táto rota vytvorila základ pre neskôr vytvorený výcvikový spojovací prápor, ktorý bol doplnený ďalšou spojovacou technikou (rôzne typy veliteľsko-štabných vozidiel, jednotným spojovacím uzlom P 240, P 241, rádiovými stanicami R-140 X, rádioreléovými stanicami RDM 6 a 12, káblové súpravy).

V období 80-tych rokov bol položený základ organizačného rámca fakulty.

Odborné katedry preukázali svoju životaschopnosť, potenciál zvyšovania vedecko-pedagogickej kvalifikácie i samotnej vedeckej práce a hlavne pedagogickej práce.

Vedeckú hodnosť „kandidáta vied“ v tomto období (CSc.) získali na školiacom pracovisku VAAZ v Brne:

mjr. Ing. Bohumil Hácha - 1979,
pplk. Ing. Štefan Štefanička - 1980,
plk. Ing. Ivan Bumbál - 1981,
mjr. Ing. Václav Nerud - 1983,
mjr. Ing. Jiří Ondrašík - 1984,
mjr. Ing. Jiří Sobotík - 1985,
mjr. Ing. Igor Vířaz - 1985,
mjr. Ing. Jaroslav Valenta - 1985,
pplk. Ing. Antonín Galeta - 1985,
mjr. Ing. Martin Marko - 1985,
mjr. Ing. Cyril Kužma - 1985,
mjr. Ing. Július Ložek - 1988,
mjr. Ing. Peter Labay - 1986.

Na školiacom pracovisku vo VVTŠ Liptovský Mikuláš:

kpt. Ing. Karel Burda - 1988.

Na školiacom pracovisku Vojenskej spojovacej akadémie v Leningrade:

mjr. Ing. Ondrej Vířaz - 1986,
mjr. Ing. Jozef Kašša - 1986,
mjr. Ing. Ján Jakubek - 1986.

Výstavba linkového spojenia so súpravou LK-6 v zalesnenom teréne

Odborná komisia pre súťaž VOČP (zľava mjr. Nerud, pplk. Ondrašík, pplk. Veselý, pplk. Hácha, mjr. Farárik, kpt. Janove)

Obdobie tejto dekády je možné charakterizovať vysokou pracovnou morálkou pedagógov a osobným prístupom k výchove a vzdelaniu študentov.

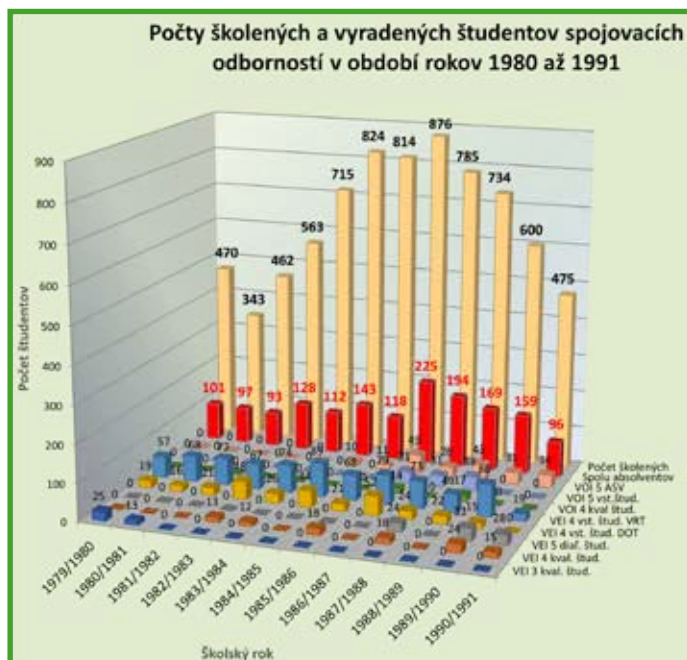
Na udržanie študentov na škole a jej úspešné ukončenie boli organizované rôzne formy doučovania, vytváranie študentských skupín 1+2.

Len s ťažkosťami sa darilo v jednotlivých rokoch naplniť „smerné čísla“ požadovaného počtu spojárov Ministerstvom národnej obrany.

Na fakulte a jej odborných katedrách bolo (za 12 rokov počas doby existencie spojovacej fakulty) pripravených a vyradených pre potreby ČSLA 1635 dôstojníkov - inžinierov spojovacieho vojska.

Do vedecko-pedagogickej hodnosti „docent“ boli dekrétom ministra národnej obrany v tomto období menovaní:

plk. Ing. Štefan Štefanička, CSc., pplk. Ing. Bohumil Hácha, CSc., plk. Ing. Ivan Bumbál, CSc., pplk. Ing. Juraj Ondrašík, CSc., o.z. Ján Račko, CSc., plk. Antonín Galeta, CSc., pplk. Ing. Jaroslav Valenta, CSc., pplk. Ing. Václav Nerud, CSc. pplk. Ing. Jozef Kašša, CSc.

Záver 80-tych rokov, plný dynamických zmien v spoločnosti, vyvolal podstatné zmeny aj v armáde a k výrazným zmenám došlo aj vo VVTŠ a Spojovacej fakulte.

Aj vo vojenskom školstve bola definovaná akademická pôda a akademická obec, čo prinieslo prvky demokratizácie a humanizácie do života VVTŠ. Konceptné otázky dlhodobého vývoja a rozvoja VVTŠ prijaté v roku 1986 boli po novembri 1989 z väčšej časti neaktuálne.

V polovici roka 1990 ich vedecká rada školy prehodnotila, no skutočnosť, že v tejto dobe ešte nebol prijatý vysokoškolský zákon, dala pripravenej koncepcii len prechodný charakter.

V týchto rokoch pokračoval proces znižovania početného stavu armády, teda aj vojenského školstva, ktorý začal v roku 1989 rozhodnutím Rady obrany štátu. Najvýraznejšie sa to prejavilo na VVTŠ v roku 1991, kedy boli znížené počty poslucháčov celkom o 367 a v následnom roku 1992 o ďalších 150 poslucháčov, 38 dôstojníkov a práporčíkov a 12 občianskych zamestnancov.

Zmenila sa aj samotná štruktúra školy. Katedry s celoškolskou pôsobnosťou boli organizačne podriadené fakultám. Fakulty okrem zmien vo vnútornom členení zmenili aj svoje názvy s cieľom lepšej identifikácie s civilnými odbormi štúdia. Škola mala opäť štyri fakulty:

- Fakultu technickej kybernetiky - protiletadlovej raketovej techniky,
- Fakultu rádiolokácie,
- Fakultu aplikovanej elektrotechniky - systémov protivzdušnej obrany,
- Fakultu telekomunikácií.

Tak sa zo Spojovacej fakulty stala **Fakulta telekomunikácií**. Demokratizačný proces na novej fakulte začal vytvorením senátu fakulty a jeho prvým predsedom bol **pplk. Ing. Igor Víťaz, CSc.** Tým boli vytvorené predpoklady na zmenu organizačnej štruktúry riadenia fakulty. Do vedenia fakulty bol zvolený dekan **plk. doc. Ing. Bohumil Hácha, CSc.** a senát potvrdil obsadenie funkcií prodekana pre študijnú činnosť **plk. doc. Ing. Jiřího Ondrašíka, CSc.** a prodekana pre vedeckú činnosť **pplk. Ing. Martina Marka, CSc.** Zrekonštruovaná bola vedecká rada, ktorá mala 5 profesorov, 8 docentov, 7 kandidátov vied, z čoho piati členovia neboli z akademickej obce fakulty. Taktiež boli vykonané konkurzy na miesta vedúcich katedier.

Zmena štruktúry fakulty sa prejavila fúziou katedry organizácie spojenia (108) a katedry odbornej prípravy spojovacej techniky (112) na

- katedru telekomunikačných systémov (41) - VKt: **plk. doc. Ing. Jiří Ondrašík, CSc.**
- katedru rádiokomunikačných systémov (42) - VKt: **plk. doc. Ing. Bohumil Hácha, CSc.**

Ďalšie katedry s celoškolskou pôsobnosťou boli:

- katedra teoretickej elektrotechniky (43) - VKt: **plk. doc. Ing. Jozef Šuriansky, CSc.**
- katedra spoločenských vied (44) - **plk. RSDr. Bohuslav Hulan, CSc.**
- katedra psychológie, pedagogiky a sociológie (45) - VKt: **plk. doc. Ladislav Vopravil, CSc.**

Už z názvov katedier je zrejmé, že oproti predchádzajúcemu obdobiu bol redukovaný počet katedier profilujúcich spojovacie odborníkov.

Učebné programy a obsah štúdia v jednotlivých odboroch začal výrazne konvergovať k vysokoškolským programom civilných vysokých škôl.

Bola vytvorená nová koncepcia štúdia, ktorá zaviedla kreditný systém, voliteľnosť predmetov a vychádzala aj z predpokladu zavedenia uceleného bakalárskeho štúdia.

To sa však počas existencie fakulty neotvorilo.

Laboratórium s ústredňou Tesla UE 300 (hore) a UE 60 s prepojovacím poľom (dole)

Výcvik študentov vo výstavbe antén na mobilnej technike na spojovacom cvičisku Kaleník

Metodická výstavba KV anténového poľa pre rádiovú stanicu R 191M1 v priestore Kaleník

Do vzdelávania spojovacích odborníkov sa čoraz viac dostávali komerčné technológie využívajúce digitálne spracovanie signálov a boli vybudované aj nové laboratória s novozavedenou linkovou, spojovacou, rádiovou technikou a rádioreléovou technikou (ústredňa ISDN S-12, Tesla UE 60, UE 300, pobočkové ústredne, KV rádiová stanica R 161 A2, základňová stanica HRS – Motorola).

Pokračovali práce na budovaní posádkového výcvikového cvičiska Kaleník, ktoré sa už využívalo na praktický výcvik. Napriek zložitosti obdobia katedry telekomunikácií a rádiokomunikácií nepoľavili v odbornej a vedeckej práci.

Dochádza k ich výraznému nadväzovaniu spolupráce s inými civilnými aj vojenskými vysokými školami a firmami pracujúcimi v tejto oblasti (Alcatel, Tesla, Motorola, Siemens Nixdorf - Viedeň, Výskumný ústav spojov Banská Bystrica, Ministerstvo vnútra SR, STU Bratislava, TU Košice).

Výsledky práce pedagógov sa prezentujú na vedeckých seminároch a konferenciách:

Perspektívy rozvoja stálej vojenskej spojovacej siete (1991), Kompatibilita stálej vojenskej spojovacej sústavy (1991), Hromadné rádiové siete a podpora C2 (1992), Technológie Alcatel (1992), Prezentácia technológií Motorola na medzinárodnej výstave IDEB Brno (1992), Bezpečnosť práce na elektrických zariadeniach (1992).

Úvodné slovo dekana Fakulty telekomunikácií na konferencii: Perspektívy rozvoja stálej vojenskej spojovacej siete

Pracovníci katedrií úspešne spolupracujú na rezortných úlohách:

- Komplexné využitie digitálneho modelu terénu na plánovanie a riadenie činnosti spojovacieho vojska,
- Konceptia riadenia stálej spojovacej siete,
- Návrh koncepcie malej rádioreléovej stanice „RACEK“,
- Návrh siete SRRD 8000 stac. „TEMPO“.

Na fakulte bolo otvorené postgraduálne štúdium (dnes 3. vysokoškolský stupeň) v odboroch vojenská spojovacia technika, teoretická elektrotechnika a teória vyučovania vojenských odborných predmetov.

V internej forme študovali:

npor. Bedřich Valenta, kpt. Ing. Zdeňek Šváb, kpt. Ing. Roman Pavelka a por. Ing. Marián Babjak, v externej forme (Imrich Timko).

V odbore teória vyučovania vojenských odborných predmetov študoval mjr. Ing. František Matyáš.

Vedeckú výchovu počas existencie Fakulty telekomunikácií ukončili získaním titulu CSc. títo pracovníci katedrií telekomunikačných systémov (41) a rádiokomunikačných systémov (42):

mjr. Ing. Ján Pillár (1991), kpt. Ing. Jiří Čech (1991), obaja na školiacom pracovisku VVTŠ a pplk. Ing. Vladimír Janove na zahraničnom školiacom pracovisku VSA Leningrad (1991).

V roku 1992 sa úspešne habilitovali:

pplk. Ing. Dušan Repčík, CSc. a pplk. Ing. Jozef Šuriarsky z katedry teoretickej elektrotechniky (43).

K ďalšej rekonštrukcii vedenia fakulty i katedrií prichádza

Ukážka technológie základňovej stanice hromadných rádiových sietí firmy Motorola na konferencii

na začiatku roka 1993 z dôvodu odchodu hlavných funkcionárov českej národnosti do vznikajúcej Armády Českej republiky.

Do funkcie dekana bol zvolený a ustanovený pplk. doc. Ing. Dušan Repčík, CSc. a do funkcie prodekanov pre vedeckú a študijnú činnosť boli ustanovení pplk. Ing. Ján Jakubek, CSc. a pplk. Ing. Martin Marko, CSc.

Táto „záverečná“ etapa VVTŠ a etapa existencie Fakulty telekomunikácií bola charakteristická hľadaním nových ciest na skvalitnenie vyučovania jednotlivých špecializácií, posilnením technickej a jazykovej prípravy.

Okrem vojenského štúdia bolo otvorené aj štúdium pre civilných študentov. Nie všetky kroky v zmenách a zostavení štruktúry fakulty i jednotlivých katedrií mohli predvídať personálne zmeny, znižovanie počtov a nutnosť prechodu z profilu „elektrotechnickej školy“ federálneho charakteru na školu republikového charakteru, ktorá musí zabezpečiť všetky odbornosti pre budúce OS SR.

Fakulta telekomunikácií sa napriek krátkej existencii dokázala zviditeľniť v študijnom odbore v rámci slovenských vysokých škôl.

Odborné katedry prispeli rezortu obrany pri riešení koncepčných otázok budovania siete ISDN na báze stacionárnej rádioreléovej siete a uzlovej technológie ALCATEL a TESLA.

Spoločne vychovali ďalších 157 inžinierov - dôstojníkov s tým, že 213 poslucháčov - vojakov a 33 študentov civilného štúdia mohlo vstúpiť do ďalšieho roku štúdia.

Celkový charakter vysokoškolskej prípravy spojovacích špecialistov vo VVTŠ, Fakulte spojovacej a Fakulte telekomunikácií, bol zameraný na uplatnenie týchto odborníkov v rezortných spojoch, predovšetkým spojovacom vojsku, v zložkách ministerstva vnútra, civilnej obrany, štátnej správy, dopravy a spojov.

Za celú históriu VVTŠ absolvovalo štúdium celkovo 2057 študentov vojenských spojovacích špecializácií.

Vznik samostatnej Slovenskej republiky mal priamy dopad aj na zmeny vo vojenskom školstve, ktoré bolo doteraz budované na federálnom základe. Zákomom Národnej rady Slovenskej republiky č. 185/1993 Zb. bola zriadená Vojenská akadémia v Liptovskom Mikuláši (VA), Vysoká vojenská škola letectva generála Milana Rastislava Štefánika v Košiciach a Vojenská fakulta VŠDS v Žiline. Výstavbou Vojenskej akadémie, ktorá formálne zlučovala bývalú VVTŠ v Liptovskom Mikuláši a Vysokú pedagogickú školu v Bratislave bol poverený štatutárny zástupca generálporučiek Ing. Anton Slimák.

Následne, od roku 1994 až do jej zániku v roku 2024, vo vedení Vojenskej akadémie pokračovali rektori **plk. prof. Ing. Miroslav Žák, DrSc., plk. gšt. doc. Ing. Štefan Jagerčík, CSc., plk. doc. Ing. Miroslav Líška, CSc., plk. gšt. Ing. Michal Pružinský, CSc.**

Základným cieľom transformácie bolo vytvoriť v súlade so štátnou školskou politikou moderný, perspektívny a integrovaný vzdelávací systém pokrývajúci požiadavky na školenie pre všetky druhy vojsk a odborností Armády Slovenskej republiky.

Štruktúru Vojenskej akadémie tvorili štyri fakulty:

- **Fakulta pozemného vojska,**
- **Fakulta protivzdušnej obrany,**
- **Fakulta logistiky,**
- **Fakulta zabezpečenia velenia.**

Na týchto fakultách študovali študenti z fakúlt bývalej VVTŠ, Vysokej pedagogickej školy v Bratislave, z Vojenskej akadémie v Brne a Vysokej vojenskej školy pozemného vojska vo Vyškove.

Na vytvorenie základných podmienok prípravy študentov VA podľa novej koncepcie vzdelávania v školskom roku 1994/95 bola pripravená a ministrom obrany schválená nová učebná dokumentácia, ktorá bola jednotná pre prvý ročník všetkých odborností. Následne bola uskutočnená novelizácia študijných odborov a špecializácií na všetkých fakultách, ktoré prešli procesom akreditácie.

Týmto aktom, ktorý bol spojený s hodnotením všetkých fakúlt, bola VA postavená na úroveň ostatných vysokoškolských vzdelávacích inštitúcií v SR.

Zmena pôvodného názvu Spojovacej fakulty na **Fakultu zabezpečenia velenia** evokuje posilnenie vojenského vzdelania v príprave spojovacích odborníkov. Jej názov, ako aj názvy ostatných fakúlt, boli odvodené od najvyšších organizačných celkov v rámci existujúceho veliteľstva Armády SR. Konkrétne názov fakulty bol odvodený od Hlavnej správy zabezpečenia velenia, ktorá v tomto období riadila spojovacie vojsko.

Fakulta zabezpečenia velenia aj naďalej pripravovala odborníkov s vysokoškolským inžinierskym vzdelaním pre potreby Armády SR predovšetkým pre spojovacie vojsko v oblasti telekomunikačných, rádiokomunikačných a špeciálnych komunikačných systémov, odborníkov pre rádiový prieskum a radioelektronický boj. Ďalej pripravuje špecialistov v oblasti informatiky, automatizácie velenia, výpočtovej techniky a počítačových sietí.

Organizačné a personálne zloženie Fakulty zabezpečenia velenia sa dynamicky zmenilo, okrem iného aj pod vplyvom odchodu značného počtu vedecko-pedagogických pracovníkov a študentov do vytvárajúcej sa Armády Českej republiky. Bola vykonaná nová voľba senátu fakulty, rekonštrukcia dekanátu aj vedeckej rady fakulty.

Dekanom fakulty bol po dve volebné obdobia **pplk. doc. Ing. Dušan Repčík, CSc., prodekanmi pre študijnú činnosť** **pplk. doc. Ing. Jozef Štulrajter, CSc. (1994-1997), neskôr plk. doc. Ing. Jozef Kašša, CSc. (1997-2000).**

Funkciu prodekana pre vedeckú činnosť zastávali **pplk. doc. Ing. Ján Jakubek, CSc. (1993-1997), pplk. doc. Ing. Miroslav Líška, CSc. (1997-1998), plk. prof. Ing. Jozef**

Šuriansky, CSc. (1998-1999), pplk. doc. Ing. Jozef Štulrajter, CSc. V ďalšom volebnom období (od roku 2000) vedenie fakulty prevzal **plk. doc. Ing. Jozef Štulrajter, CSc.,** funkcie prodekanov vykonávali **pplk. doc. Ing. Dušan Repčík, CSc. a doc. Ing. Ján Jakubek, CSc.**

Základnú štruktúru fakulty tvorilo šesť katedier:

- **katedra 401 - telekomunikačných systémov** (VKt - **pplk. doc. Ing. Ján Jakubek, CSc.,** od roku 1997 **pplk. doc. Ing. Dušan Repčík, CSc.,**
- **katedra 402 - rádiokomunikačných systémov** (VKt - **plk. doc. Ing. Martin Marko, CSc.,**
- **katedra 403 - teoretickej elektrotechniky a rádiového prieskumu** (VKt - **plk. prof. Ing. Jozef Šuriansky, CSc.,** **pplk. doc. Ing. Jozef Puttera, CSc.,**
- **katedra 404 - organizácie spojenia** (VKt - **plk. doc. Ing. Jozef Kašša, CSc.,**
- **katedra 405 - informatiky a výpočtovej techniky** (VKt - **pplk. doc. Ing. Miroslav Líška, CSc.,**
- **katedra 406 - jazykov** (VKt. - **Mgr. Tatiana Linková).**

Každá z katedier sa podieľala na integrovanej príprave spojovacích špecialistov v oblasti všeobecne teoretických, technických, inžinierskych a vojensko-odborných predmetoch, pričom katedry 401 až 405 boli tzv. finálnymi katedrami garantujúcimi odbornosť a špecializáciu.

Katedra 406 – katedra jazykov mala celoškolskú pôsobnosť.

Študijné odbory otvorené od školského roku 1994/95 v 3-ročnom bakalárskom štúdiu neboli v podstate otvorené počas celej existencie VA.

Vysokoškolské inžinierske - 5 ročné štúdium bolo realizované v odboroch:

- **vojenská spojovacia technika (26-53-8), špecializácie:** vojenská telekomunikačná technika, vojenská rádiokomunikačná technika, technika rádiového prieskumu, špeciálna komunikačná technika,
- **automatizácia velenia – elektronické počítače (26-56-8), špecializácie:** automatizácia velenia – elektronické počítače, automatizácia riadenia spojovacích sústav.

Mobilný spojovací uzol MSU V-1 na vojenských skúškach v priestore Ivachnová

Mobilné meracie pracovisko (MMP) na vojenských skúškach v priestore PSC Kaleník

Štúdium bolo diaľkové a denné v rozsahu 10 semestrov, ukončené obhajobou diplomovej práce a vykonaním záverečnej skúšky. Absolventi boli predurčení na základné veliteľské a technické funkcie v spojovacích útvaroch a zariadeniach armády.

Je potrebné poznamenať, že z pohľadu úspešnosti štúdia boli v tomto období problémy, ktoré boli okrem iného determinované znížením záujmu o vojenské odbornosti, obzvlášť technického zamerania. V školskom roku 1993/94 zo štúdia odišlo 17,72 % (52 študentov).

Úsilím vedenia fakulty boli laboratória katedry telekomunikácií v rokoch 1996-97 doplnené a dobudované o spojovacie zariadenia od firmy TESLA a. s. Liptovský Hrádok - digitálne ústredne UE-60D, UE-300D a v roku 2000 bola inštalovaná ústredňa firmy ALCATEL SEL typu S12 s technológiou ISDN.

Na katedre rádiokomunikácií bola vybudovaná integrovaná učebňa umožňujúca reálne prepojenie a nácvik velenia s reálnou zástavbou THZ-124, R-123 a R-173 v zostave tankových jednotiek (rota, čata) s taktickým námetom na plastickom stole.

Integrovaná učebňa tankových rádiových staníc (2015)

Nepriaznivou situáciou bolo, že v tejto fáze budovania Armády SR bolo všetko úsilie sústredené na budovanie stálej spojovacej siete v mobilných a nasaditeľných technológiách bola stagnácia a tak sa až do roku 2004 nepodarilo modernizovať rádiové technológie.

Katedra organizácie spojenia v pôvodnej štruktúre sa orientovala na operačne taktické predmety, organizáciu spojenia, spojovacie uzly a sústavy. Aj táto oblasť z pohľadu modernizácie stagnovala.

Hlavný prínos je možné vidieť v aktívnom zapojení vedecko-pedagogického zboru do procesu tvorby predpisov z oblasti spojovacej prevádzky (Spoj 4-1, Spoj 4-2) a organizácie spojenia na rezortnej úrovni.

Veľkým prínosom na zabezpečenie praktického vyučovania s mobilnou technikou bolo dobudovanie posádkového spojovacieho cvičiska Kaleník, čo umožnilo uskutočňovanie pravidelného komplexného výcviku všetkých špecializácií na fakulte.

Praktický výcvik na mobilnej spojovacej technike zabezpečoval do roku 1996 výcvikový spojovací prápor, ktorému velil **pplk. Ing. Eduard Adamčák** s veliteľom prevádzkovej rot **npor. Stanislavom Chalupeckým** a veliteľom rádiovkej rot **por. Jozefom Pavlovičom**. Po roku 1996 dochádza k reorganizácii školských aj prevádzkových jednotiek.

V rámci 2. práporu prevádzkového pluku vzniklo Stredisko spojovacieho vojska, ktoré až do roku 2004 zabezpečovalo výcvik spojovacích špecialistov na mobilnej spojovacej technike. Vedecká výchova pedagogického zboru predovšetkým z vlastných radov mala vzostupný trend. Nositeľmi vedeckej hodnosti „CSc.“ neskôr „PhD.“ sa počas existencie Fakulty

zabezpečenia velenia stali: **kpt. Ing. Milan Gottstein** (1994), **pplk. Ing. Vladimír Farárik** (1995), **pplk. Ing. Michal Jenčo** (1996), **pplk. Ing. Vladimír Wieser** (1996), **pplk. Ing. Miroslav Ďulík** (1998), **pplk. Ing. Ján Žabka** (1998), **mjr. Ing. Igor Černák** (2000), **pplk. Ing. Václav Stránsky** (2000). Nositeľom vedeckej hodnosti „Dr.“ sa stali **npor. Ing. Marián Babjak** (1997) a **pplk. Ing. František Matyáš** (1998).

Nositeľmi vedecko-pedagogického titulu „docent“ sa stali piati „spojári“: **pplk. Ing. Ján Jakubek, CSc.** (1995), **pplk. Ing. Ján Pillár, CSc.** (2000), **plk. Ing. Martin Marko, CSc.**, (2000), **pplk. Ing. Michal Jenčo, CSc.** (2002), a **pplk. Ing. Igor Černák, CSc.** (2004).

Na fakulte sa počas jej existencie stali profesormi piati vedecko-pedagogickí pracovníci: **doc. Ing. Igor Mokriš, CSc.** (1996), **plk. doc. Ing. Jozef Šuriansky, CSc.** (1997), **plk. doc. Ing. Dušan Repčík, CSc.** (2002), **plk. doc. Ing. Jozef Štulrajter, CSc.** (2002) a **plk. doc. Ing. Miroslav Líška, CSc.** (2003).

Prezentácia Fakulty zabezpečenia velenia na konferenciách, výstavách pokračovala aktívnym prezentovaním výsledkov vedeckej práce aj usporiadaním vlastných konferencií.

Rezortné konferencie orientované na prípravu profesionálov spojovacieho vojska (1994, 2001), položili základy medzinárodných konferencií „Nové trendy v spracovaní signálov“, „Komunikačné a informačné technológie“, konferencia s medzinárodnou účasťou INKOTECH (2001) a aj odborným seminárom „Bezpečnosť práce na elektrických zariadeniach“.

Výrazným a novým prvkom na fakulte bolo zapojenie sa do aktívnej účasti na medzinárodných a domácich vojenských cvičeniach.

Od roku 1995 sa pracovníci odborných katedier zúčastňovali na testovaniach interoperability komunikačných a informačných systémov krajín PzM:

„Combined Endeavor“ (kpt. Babjak, mjr. Baráth, plk. Kašša, kpt. Kopča). Ďalej to bola účasť na cvičeniach „Cooperative Osprey“ (1996 v USA), „Dobré susedstvo“ (2000 Brno, 2001 Liptovský Mikuláš) „Common Force“ (2002 Liptovský Mikuláš), „Good Neighbourhood“ (2002 Rakúsko) a ďalších cvičeniach vo vojenskom priestore Lešt.

V roku 2003 s ohľadom na znižovanie počtov vedecko-pedagogického zboru (do konca roku 2003 odišlo z fakulty 17 učiteľov spojovacích katedier), dochádza k fúzii katedry telekomunikácií a katedry rádiokomunikácií.

Združená katedra nesie označenie 402 s názov **katedra telekomunikácií**. Táto integrovala skupiny oboch katedier okrem skupiny prenosových systémov, ktorá bola včlenená do katedry organizácie spojenia (404). Katedru telekomunikácií až do jej rozpustenia v roku 2024 viedol **plk. doc. Ing. Martin Marko, CSc.**

Počas existencie Vojenskej akadémie (1993 až 2004) fakulta zabezpečenia spojenia pripravila 280 dôstojníkov inžinierov pre spojovacie vojsko.

Výcvik študentov vo výstavbe antén na cvičisku Kaleník

Zákonom národnej rady SR č. 445/2004 Z. z. bola Vojenská akadémia zrušená a štafetu prípravy vysokoškolskej vzdelaných vojenských profesionálov preberá jediná vysoká škola v Slovenskej republike Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, ako štátna vysoká škola. Tým istým zákonom bola zriadená aj Národná akadémia obrany maršala Andreja Hádíka ako vzdelávacie a výcvikové centrum na zabezpečenie vzdelávania formou kariérnych, odborných a iných kurzov. Táto bola v procese transformácie rezortu obrany a národného systému vojenského vzdelávania a výcviku a jeho integrácie v Liptovskom Mikuláši k 31. augustu 2008 zrušená, a to na základe zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 144/2008.

Vzdelávanie spojárov bolo už pred rokom 2004 poznačené pretrvávajúcimi reorganizáciami a prijatá koncepcia reorganizácie vysokoškolskej prípravy (ako súčasť koncepcie Ozbrojených síl „Model 2010“) bola predzvesťou podstatného zníženia počtov školených študentov a personálu. Prestali sa v týchto rokoch prijímať študenti do prvého ročníka a aj prijímanie civilných študentov bolo úplne zastavené.

V roku 2004 bola zrušená **Fakulta zabezpečenia velenia** a na doštudovanie finálnych ročníkov bola rozkazom rektora VA k 15. augustu 2004 vytvorená integrovaná **katedra zabezpečenia velenia** spojením vybraných štruktúr katedry telekomunikácií, katedry organizácie spojenia a čiastočne **katedry informatiky a výpočtovej techniky**.

Vedúcim katedry bol ustanovený plk. doc. Ing. Ján Pillár, PhD. Katedru tvorili štyri skupiny: telekomunikačných systémov (vedúci pplk. Ing. Milan Gottstein, CSc., rádiokomunikačných systémov (vedúci Ing. Vladimír Janove, CSc.), riadenia komunikácií (vedúci Ing. František Matyáš, PhD.), informačných technológií (vedúci Ing. Drahoslav Tášík).

Už počiatočná prognóza, že na Akadémii ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika sa predpokladá príprava len v 1. stupni vysokoškolského štúdia (bakalár) jasne predikovala zánik všetkých katedier profilujúcich odborností a špecializácie.

Táto skutočnosť len urýchlila odchod vysoko kvalifikovaných pedagogických pracovníkov do výsluhového dôchodku alebo na iné pracoviská. Tak z katedry zabezpečenia velenia, ktorá mala pri vzniku 19 pedagógov, postupne odišli: do zálohy pplk. Ing. Ondrej Víťaz, CSc., pplk. Ing. Gajan, kpt. Ing. Pavel Pastrňák, pplk. Ing. Drahoslav Tášík. Na katedru elektroniky pplk. v. v. Ing. Rudolf Huna, Ing. Jana Staroňová, k iným zložkám kpt. Ing. Michal Turčaník, kpt. Ing. Rastislav Mudroň.

Na katedre ostali len 11 pracovníci, ktorí dokončovali vzdelanie v odbore elektronika a telekomunikačná technika, v špecializácii vojenská spojovacia technika a REB a komunikačné a informačné technológie u interného civilného štúdia.

Napriek zníženému počtu pedagógov, katedra pokračovala vo vedeckej práci, spolupráci s OS SR, dodávateľskými

firmami komunikačných a informačných technológií (Thales, BAE) a v poslednom roku svojej existencie tiež usporiadala konferenciu „C2I v podmienkach Ozbrojených síl SR“. **Katedra svoju činnosť ukončila v roku 2006.**

Učebno výcviková základňa pôvodných odborných katedier na prípravu spojovacích odborníkov bola likvidovaná v niekoľkých krokoch. Aby boli uvoľnené priestory pre NAO a novo dislokované katedry AOS, bolo celkom zrušených 19 odborných učební.

Niektoré učebne napr. VŠOT R-3MT, R-4MT, R-3AT prešli pod správu NAO (po jeho zrušení v roku 2008 ich prebrala katedra elektroniky).

Rádiová technológia z 1.n.p. sekcie katedier „A“ bola v roku 2004 a 2005 demontovaná a jej časť vozidlových rádiových staníc s malým výkonom a prenosných rádiových staníc bola prevzatá na katedru elektroniky.

Vybrané laboratóriá s digitálnymi spojovacími technológiami (ALCATE S-12, UE-60D, UE-300, ...) boli v roku 2006 s výraznou pomocou firmou TESLA, a.s. Liptovský Hrádok a MADACOM, a.s. Liptovský Hrádok presťahované a čiastočne repasované na katedru elektroniky (UE 300PHONET).

Budovanie učebne výcvikovej základne na prípravu spojovacích odborností a garanciu nad prípravou odborníkov špecializácie C-610 pre ČVO 600, 601, a ďalších, podľa novej študijnej dokumentácie v odbore elektronika prevzala katedra elektroniky, skupina automatizácie a komunikačných technológií, ktorá bola v rámci pretrvávajúcich optimalizačných procesov a transformácie aj na AOS po niekoľkých rokoch zrušená.

V štvorročnom bakalárskom štúdiu boli vyučované predmety: **rádioelektronické systémy, komunikačné systémy, audio a videotechnika, znalostné a expertné systémy**. Vo vzdelaní po zrušení Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hádíka, katedra elektroniky realizovala vzdelávanie spojárov aj vo vstupnom odbornom dôstojníckom kurze (VODK 6 mesačný), ZVŠK, VVŠK.

Obdobie rokov 2005 až 2012 bolo aj na katedre elektroniky poznačené transformáciou ozbrojených síl, hľadaním optimálneho modelu ich fungovania, čo malo za následok ďalšie znižovanie počtu zamestnancov.

Otvorenie ukážky technológií Thales pre GŠ OS SR na PSC Kaleník

Vojskové skúšky BKRS – technológia Tadiran, Levice 2009

Kým na počiatku v oblasti prípravy „*spojárov*“ mala katedra 5 pracovníkov (doc. Ing. Marko, Ing. Babjak, Ing. Huna, Ing. Staroňová, Ing. Siebert), v roku 2012 zostali len dvaja.

Na pracovisku katedry elektroniky nemal miesto ani kpt. Ing. Marek Hovanec (z katedry zabezpečenia velenia), ktorý v rámci dobiehajúceho doktorandského štúdia (vyhláška Ministerstva školstva SR č. 131/1997 Z. z.) úspešne ukončil štúdium v roku 2008 vo vednom odbore vojenské spojovacie a informačné systémy.

V roku 2016 boli akreditované programy pre 1. a 2. stupeň a v roku 2018 prešla Akadémia ozbrojených síl komplexnou akreditáciou všetkých študijných programov a tak poskytuje vzdelanie vo všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia. Odborníci na spojenie boli v tomto období pripravovaní „*dvojkoľajne*“ na **katedre elektroniky** v študijnom programe elektronické zbraňové systémy (ČVO 600) a na **katedre informatiky** v študijnom programe vojenské spojovacie a informačné systémy (ČVO 460). Oba študijné programy v príprave spojovacích odborníkov však mali prepracované logické väzby, ktoré rešpektovali špecifiká prípravy pre funkčné miesta v rámci útvarov a zložiek KIS OS SR. Obe katedry dlhodobo spolupracujú vo vedeckej oblasti, poriadajú medzinárodných konferencií „*Nové smery v spracovaní signálov*“ a „*Komunikačné a informačné technológie*“, ktoré sú realizované striedavo každý druhý rok.

Medzinárodná konferencia „Komunikačné a informačné systémy“ Tatranské Zruby - 2011

Pedagógovia katedry elektroniky počas tohto obdobia riešili množstvo vedeckých úloh pre potreby rezortu (napr.: Príprava ľudských zdrojov pre mobilný komunikačný systém ozbrojených síl SR AGA-4-2007, Optimalizácia rádiového spojenia OS SR s využitím GIS). Priebežne sa podieľali na podnikových, kontrolných a vojskových skúškach novo zavádzaných komunikačných a informačných technológií.

Medzi najvýznamnejšie patrili skúšky C2SYS TS (Lešť 2005), MOKYS (Prešov, Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Kaleník 2007 až 2012), Bojový komunikačný rádiový systém BKRS (Levice 2009), školenia na rádiové technológie firmy R&S, Tadiran (Elbit), Harris, technológiu WiMAX a ďalšie mobilné rádiové a rádioreléové technológie.

Súčasne so zavádzaním nových komunikačných a informačných technológií katedra modernizovala učebno výcvikovú základňu a viedla výcvik na technike v laboratórnych aj poľných podmienkach.

Na výcvik zriaďovania a prevádzky modernej mobilnej a nasaditeľnej spojovacej techniky katedra elektroniky využívala techniku ZaNKIS v Ružomberku priamo na základni počas praxe a stáže študentov, prípadne pristavenú vo výcvikovom priestore Kaleník. Prenosná rádiová technika sa krátkodobo zapožičiava od útvarov OS SR, prípadne od dodávateľov pre OS SR.

Katedra elektroniky rozvíjala medzinárodnú spoluprácu s NATO, pedagogickí pracovníci sa pravidelne zúčastňovali cvičenia

Combinet Endeavor, na ktorom získali cenné skúsenosti z riešenia kompatibility KIS v rámci NATO.

Spolupráca s výrobnými a dodávateľskými podnikmi (BAE Systems, Vývoj Martin, Aliter Technologies, Dicom, Elbit, Rohde and Schwarz, Sevotech a ďalšími) vyústila do riešenia nielen teoretických, ale aj konkrétnych riešení problémov spojených so zavedením techniky do výzbroje OS SR. Vzájomná spolupráca prispela k získaniu praktických poznatkov pre ďalšie školenie spojovacích špecialistov.

Medzinárodná konferencia „Nové smery v spracovaní signálov“ Demänovská dolina - 2016

Pedagógovia garantujúci prípravu odborníkov vo všetkých obdobiach „*optimalizácie*“ vzdelávacieho systému sa dokázali adaptovať na spoločenské zmeny, zmenu dodávateľov technológií aj vývojové tendencie v rozvoji komunikačných a informačných systémov i ich operačne taktického použitia v OS SR.

So znižovaním počtu personálu však nutne dochádza aj k zníženiu potenciálu na výchovu novej generácie vzdelaných pedagógov - nositeľov vedecko-pedagogických titulov a udržanie kroku s najnovšími poznatkami vedeckého výskumu v oblasti komunikačných a informačných systémov.

V roku 2023 sa habilitoval jeden z posledných „*spojárov*“ a získal vedecko-pedagogický titul „*doc.*“ Ing. Dr. Marián Babjak.

Ostáva však nádej, že sa nájdu mladí študenti a budú im vytvorené aj personálne podmienky na štúdium v 3. stupni vysokoškolského štúdia aj v tomto odbore.

Techniku pre komunikačné a informačné systémy si môžu OS SR kúpiť, no odborníkov na manažment prevádzky a zabezpečenie kvalitných služieb na podporu systémov velenia a riadenia v krízových situáciách si musíme vychovať a vyškoliť na vysokej škole.

Výcvik študentov v obsluhu na mobilnom spojovacom uzle MSU-1

To nepôjde bez kvalitných pedagógov, ktorým boli a sú tieto historické spomienky publikované v ostatných číslach časopisu „*Akademik*“ venované ako poďakovanie za vysokoškolské vzdelávanie spojovacích odborností za celé jedno polstoročie.

Spracoval: doc. Ing. Martin Marko, CSc.
foto: archív autora

50 rokov vojenského vysokého školstva na Liptove

Spojovacie vojsko

